

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Katedra sociologie

Bakalářská práce

Markéta Rýcová

Strukturální fondy EU, zejména operační programy 2007 – 2013

Structural funds EU, especially operational programmes 2007 – 2013

Praha 2014

Vedoucí práce: Ing. Martina Sieber, Ph. D.

Poděkování:

Chtěla bych velice poděkovat své vedoucí bakalářské práce Ing. Martině Sieber, Ph. D. za vstřícnost, trpělivost, odborné vedení, cenné rady a věcné připomínky, které mi pomohly zkompletovat tuto práci.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 7. srpna 2014

.....
Markéta Rýcová

Klíčová slova (česky):

Regionální politika Evropské unie, strukturální fondy, Regionální operační program Střední Morava, hodnocení, projekt, kritéria pro výběr projektů

Key words (in English):

Regional policy of the European Union, structural funds, Regional operational programme Střední Morava, valuation, project, criteria for project selection

Abstrakt (česky):

Bakalářská práce se věnuje problematice strukturálních fondů v programovacím období 2007 – 2013. První část mapuje strukturu regionální politiky EU a dokumentační zakotvení operačních programů v ČR. Další část práce popisuje Regionální operační program Střední Morava, zejména charakteristiku regionu a implementační uspořádání. Poslední část analyzuje administraci a kritéria pro výběr projektů v Regionálním operačním programu Střední Morava.

Abstract (in English):

This bachelor thesis pursue problematic of structural funds in program period 2007-2013. First part describes structure of regional policy EU and documentary ground of operational programmes in Czech republic. Next part is devoted to Regional operational program Střední Morava, particulary characterists of region and implementary organisation. Last part analyse administration and criteria for selection of projects in Regional operational program Střední Morava.

OBSAH

1	ÚVOD.....	8
2	REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EU.....	9
2.1	<i>Strukturální fondy.....</i>	<i>9</i>
2.1.1	Cíle pro období 2007 – 2013.....	10
2.1.2	Finanční nástroje	11
2.2	<i>Principy regionální politiky EU.....</i>	<i>11</i>
2.2.1	Princip koncentrace	12
2.2.2	Princip partnerství	12
2.2.3	Princip programování	12
2.2.4	Princip doplňkovosti	12
2.2.5	Princip monitorování a vyhodnocování	12
2.3	<i>Strategické dokumenty.....</i>	<i>13</i>
2.3.1	Národní rozvojový plán 2007 – 2013	13
2.3.2	Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013	13
2.3.3	Operační programy	14
3	REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM STŘEDNÍ MORAVA	17
3.1	<i>Základní charakteristika</i>	<i>17</i>
3.1.1	Legislativní rámec	17
3.1.2	Socioekonomická analýza regionu.....	18
3.2	<i>Strategie</i>	<i>19</i>
3.2.1	Východiska, vize.....	19
3.2.2	Cíle	20
3.2.3	Horizontální témata.....	21
3.3	<i>Prioritní osy a oblasti podpor</i>	<i>22</i>
3.3.1	Doprava	23
3.3.2	Integrovaný rozvoj a obnova regionu	24
3.3.3	Cestovní ruch	26
3.3.4	Technická pomoc	28
3.4	<i>Indikátory</i>	<i>30</i>
3.4.1	Indikátory pro prioritní osu Doprava	31
3.4.2	Indikátory pro prioritní osu Integrovaný rozvoj a obnova regionu.....	32
3.4.3	Indikátory pro prioritní osu Cestovní ruch.....	34
3.4.4	Indikátory pro prioritní osu Technická pomoc.....	35

3.5	<i>Celorepublikové srovnání prioritních os</i>	<i>35</i>
3.6	<i>Realizační část Regionálního operačního programu Střední Morava</i>	<i>37</i>
3.6.1	Implementační uspořádání	37
3.6.2	Finanční řízení	39
3.6.3	Kontrolní systém	40
3.6.4	Monitorování	41
3.6.5	Hodnocení	41
4	ADMINISTRACE A SYSTÉM VÝBĚRU PROJEKTŮ ROP STŘEDNÍ MORAVA	43
4.1	<i>Výzva</i>	<i>43</i>
4.2	<i>Žadatel</i>	<i>43</i>
4.3	<i>Žádost</i>	<i>44</i>
4.3.1	Příprava žádosti	44
4.3.2	Etapa 1	44
4.3.3	Etapa 2	45
4.3.4	Etapa 3	46
4.4	<i>Realizace</i>	<i>46</i>
4.5	<i>Ukončení a archivace</i>	<i>47</i>
5	ANALÝZA VYŘAZOVACÍCH KRITÉRIÍ PRO VÝBĚR PROJEKTŮ ROP STŘEDNÍ MORAVA	48
5.1	<i>Výzvy</i>	<i>48</i>
5.2	<i>Kritéria pro výběr projektů</i>	<i>49</i>
5.2.1	Posouzení přijatelnosti projektu	49
5.2.2	Kontrola formálních náležitostí projektu	50
5.2.3	Kritéria pro věcné hodnocení – Etapa 1	51
5.2.4	Kritéria pro věcné hodnocení – Etapa 2	53
5.3	<i>Struktura požadavků výzev ve vztahu ke kritériím výběru</i>	<i>55</i>
6	ZÁVĚR	56
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	60
9	SEZNAM TABULEK	61

1 ÚVOD

Regionální a strukturální politika Evropské unie je velice významnou oblastí s dlouhým historickým vývojem. Díky této iniciativě se členským zemím otevírají možnosti získávání finančních dotací k posílení ekonomické úrovně jednotlivých regionů. Pro programovací období 2007 – 2013 byl České republice oproti ostatním členským státům přidělen celkem vysoký rozpočet, ze kterého lze čerpat finance jen prostřednictvím kvalitních programů, potažmo projektů.

Strukturální fondy Evropské unie jsou vysoce aktuálním tématem, jež je v posledních letech v České republice často skloňováno s pozitivními i negativními přívlastky. Právě na konci programovacího období je zájem veřejnosti o jednotlivé kauzy silnější, protože dochází ke kontrolám ze strany Evropské komise, které poukazují na chyby v procesu čerpání dotací. Tomuto stavu může přispívat i fakt, že získávání finančních prostředků z evropských fondů je i přes zkušenosti ze zkráceného programovacího období 2004 – 2006 stále složité a nepřehledné.

Detailnější vhled do problematiky operačních programů poskytuje možnosti analyticky posoudit systematiku jednotlivých operačních programů. Ve svojí práci se podrobně zabývám Regionálním operačním programem Střední Morava. Cílem této práce je tedy zhodnocení charakteristiky Regionálního operačního programu Střední Morava, zejména pak celková analýza systému výběru podporovaných projektů a metodiky hodnotících kritérií.

V začátku svojí práce se pokusím zmapovat strukturu regionální politiky Evropské unie, která je výchozí pro dokumentační zakotvení operačních programů používaných v České republice. Dalším krokem bude pohled do fungování různých operačních programů na republikové a regionální úrovni.

Speciální kapitola bude věnována Regionálnímu operačnímu programu Střední Morava. Tato část bude věnovaná hlavně interpretaci předběžných analýz, sumarizaci cílů a strategií. Dále popíši realizační průběhu tohoto Regionálního operačního programu jak po personální, tak po procesní stránce.

V posledních kapitolách budu věnovat pozornost administrativním postupům při vybírání a realizaci projektů. Zajímavým poznatkem může být míra přehlednosti a náročnosti jednotlivých postupů při celkové přípravě projektové žádosti. Kritický pohled budu směřovat zejména ke kritériím pro výběr projektu a budu analyzovat, zda jsou zvolené ukazatele vhodné a podstatné pro hodnocení této problematiky.

2 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EU

Regionální a strukturální politika Evropské unie je poměrně významná aktivita. V rozpočtu Unie je na tuto položku vyčleněno kolem 35,7 %, což je 347,41 mld. Eur, a regionální politika tak tvoří druhou největší položku, hned po společné zemědělské politice. (Nejvyšší kontrolní úřad, 2013, str. 30)

Nejzákladnějším cílem regionální politiky je eliminace rozdílů mezi hospodářskou úrovní jednotlivých oblastí. (Kučerová, 2010, stránky 275 - 276) Ekonomické aspekty nerovnosti jsou v tomto ohledu významné, protože ovlivňují ostatní oblasti, které se díky zvýšení výkonnosti ekonomiky mohou zlepšit. V důsledku vyrovnání ekonomických rozdílů se pozdvihne konkurenceschopnost regionu a urychlí se vývoj. (Marek & Kantor, 2007, str. 19) Solidarita a soudržnost s méně vyspělými regiony má i nezanedbatelný význam v posilování společné identity Evropské unie. (Chvojková & Květoň, 2007, str. 12) Nicméně není možné úplné smazání rozdílů mezi jednotlivými segmenty, dokonce není toto vyrovnání ani žádoucí, protože by se zmenšily popudy ke změně a inovaci. (Kapošváryová & Kreuzbergová, 2000)

Svémi zásahy však tato politika nejen formuje národní hospodářství, ale také ho reguluje. Často dochází k tomu, že některé segmenty jsou podporovány více, zejména ty, jež jsou nějakým způsobem znevýhodněny, a dochází zde k protekcionistickým opatřením. Současné jsou také vydávána prohibitivní opatření vůči jiným lépe prosperujícím segmentům. (Kučerová, 2010, str. 276) Regionální politika se tímto snaží zmírnit dopady ostatních společných politik na regiony, jako je třeba společná zemědělská politika EU nebo společná vědecko – technická politika EU. (Chvojková & Květoň, 2007, str. 12)

2.1 Strukturální fondy

Strukturální fondy EU jsou nástroje regionální politiky, které se zaměřují hlavně na snižování zaostalosti a rozdílů mezi regiony EU. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 3) Počet fondů a jejich zaměření se mění s vývojem Evropské unie a stanovenými cíli a prioritami pro jednotlivé několikaleté cykly, v rámci nichž je možné dotace čerpat. (Kučerová, 2010, str. 283)

2.1.1 Cíle pro období 2007 – 2013

2.1.1.1 Konvergence

Cíl Konvergence je nejrozsáhlejší a zaměřuje se na „*podporu růstu pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech.*“ (Chvojková & Květoň, 2007, str. 13) Hranicí pro určení možnosti získání této podpory je 75% průměru HDP na obyvatele v Evropské unii. Pro financování tohoto cíle je vyčleněno zhruba 82% finančních prostředků regionální politiky EU. (Marek & Kantor, 2007, stránky 26 - 27)

Jednotlivé oblasti podpory tohoto cíle jsou financovány z různých strukturálních fondů. Kohezní fond financuje zejména rozsáhlé projekty v oblasti dopravy a životního prostředí. Evropský sociální fond se v rámci tohoto cíle zaměřuje na neinvestiční akce, jako je třeba zlepšení institucí trhu práce, vzdělávacích systémů, sociálních a ošetrovatelských služeb, posílení investic do lidských zdrojů a vylepšení veřejné správy. Evropský fond pro regionální rozvoj je určen pro investiční projekty, infrastrukturní projekty a modernizaci ekonomiky. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010)

2.1.1.2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost posiluje přitažlivost regionů pomocí inovačních projektů, zlepšování životního prostředí a investováním do lidských zdrojů, aby se posílila zaměstnanost. V tomto ohledu je důležitá také předvídatost hospodářských a sociálních změn. (Fontaine, 2010, str. 32) O tento cíl mohou usilovat regiony, jejichž HDP převyšuje 75% průměru EU. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 3) Protože zde není potřeba financí tak palčivá, je rozpočet pro naplňování tohoto cíle podstatně nižší. Pod tento cíl spadá v České republice pouze Hlavní město Praha. (Evropská komise, 2013)

2.1.1.3 Evropská územní spolupráce

Cíl Evropská územní spolupráce podporuje „*přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráci prostřednictvím místních a regionálních iniciativ.*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 26) Spadá sem i podpora vědy a výzkumu, zejména pak výměna poznatků mezi regiony. (Chvojková & Květoň, 2007, str. 13)

2.1.2 Finanční nástroje

Výše uvedené cíle jsou financovány z tří různých finančních nástrojů. Toto rozdělení není vyčerpávající, jinými slovy tedy každý fond může financovat více cílů. Díky tomu jsou finance z fondů efektivně předávány do oblastí podpory, ke kterým byly z historického hlediska založeny. Počet nástrojů se pro období 2007 – 2013 snížil, což je projevem zjednodušení systému čerpání financí regionální politiky EU. (Marek & Kantor, 2007, str. 30) „*Strukturální fondy v sobě zahrnují Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond, které se liší svým zaměřením.*“ (Budík, 2009, str. 16) Dalším finančním nástrojem tohoto období je Fond soudržnosti.

2.1.2.1 Evropský fond pro regionální rozvoj

Evropský fond pro regionální rozvoj je finančně nejobtížnější, protože zaštiťuje všechny tři cíle a peníze z něj putují na modernizaci a posilování hospodářství. Podporuje zejména investiční nebo inovativní projekty, které se zaměřují na výstavbu infrastruktury, podporu ekologie nebo kulturní rozkvět regionu. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010)

2.1.2.2 Evropský sociální fond

Finanční prostředky z Evropského sociálního fondu pokrývají cíl Konvergence a cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Tento fond podporuje neinvestiční projekty, jako třeba iniciativy v rozvoji lidských zdrojů a v podpoře zaměstnanosti, pomáhá rizikovým skupinám obyvatel se získáváním rovných příležitostí na trhu práce a v rámci EU podporuje mobilitu pracovních sil. (Evropská komise, 2012, stránky 1 - 3)

2.1.2.3 Fond soudržnosti

Pomoc Fondu soudržnosti je určena pro přímé financování velkých projektů v oblasti energetiky, dopravy nebo životního prostředí. Tento fond financuje cíl Konvergence. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 4)

2.2 Principy regionální politiky EU

V právní úpravě procesu přidělování peněz jsou zaznamenány i principy, ze kterých regionální politika Evropské unie vychází. Pro programovací období 2007 – 2013 je stěžejních těchto pět principů.

2.2.1 *Princip koncentrace*

Princip koncentrace klade důraz na podporu rozvoje regionů, kde jsou největší ekonomické problémy. Aplikace tohoto principu má vylepšit životní úroveň a ekonomickou výkonnost v daném regionu. (Úřad vlády ČR, 2011)

2.2.2 *Princip partnerství*

Princip partnerství je založen na aktivní spolupráci zejména Evropské komise a příslušných orgánů státní správy daného regionu. Tento princip musí být naplňován také na národní úrovni a musí podporovat potřebu spolupráce na horizontální úrovni, kdy kooperují obce nebo regiony, tak i na vertikální úrovni, kdy se jedná o součinnost ministerstev s regiony a obcemi. (Malý, 2000, str. 44)

2.2.3 *Princip programování*

Principem programování se rozumí koncepční přístup k řešení problematiky regionální politiky. V současnosti je nastaven sedmiletý plán, pro který je vypracován multi – sektorální program založený na komplexní analýze potřeb regionu. Tento program je vyjednáván s ostatními členskými státy a Evropskou komisí. Účelem tohoto principu je efektivní a koncepční rozdělení dotací i pro projekty s dlouhodobějším horizontem. (Marek & Kantor, 2007, str. 29)

2.2.4 *Princip doplňkovosti*

Tento princip se také nazývá princip adicionality a vychází ze zásady, že dotace má být pouze doplňkovým zdrojem a členské státy se musí také podílet na financování projektů. Tím chce Evropská komise docílit větší odpovědnosti členských států. (Úřad vlády ČR, 2011)

2.2.5 *Princip monitorování a vyhodnocování*

Princip monitorování a vyhodnocování získává stále větší význam. Dodržováním tohoto principu se snaží Evropská unie dosáhnout co nejefektivnějšího rozdělování financí. V posledních letech je monitoring a kontrola silnější. Unie také přistoupila k přísnějšímu vymáhání pravidel a k sankcím za nedodržování. (Kučerová, 2010, str. 285)

2.3 Strategické dokumenty

Aby bylo možné zapojení České republiky do regionální politiky Evropské unie, bylo potřeba vypracovat strategické dokumenty, které by upravovaly postupy a předpisy tohoto vztahu. Dokumenty, které vznikly, musely být v souladu s mechanismy EU. Zároveň musel být vytvořen legislativní rámec upravující oblast strukturální pomoci. (Sodomka, 2003)

2.3.1 Národní rozvojový plán 2007 – 2013

V Národním rozvojovém plánu je popsána strategie rozvoje České republiky v období 2007 – 2013. Základním prvkem je určení cílů, které mají být v tomto období dosaženy, a také postupů realizace těchto cílů.

NRP je velmi rozsáhlý dokument, který byl sestaven týmem expertů. Obsahuje šest kapitol. První kapitola je podrobnou analýzou současné situace, význam je přikládán hlavně makroekonomické analýze a prognóze, ekonomické, sociální a environmentální charakteristice a popisu regionálního rozvoje, rozvoje městských a venkovských oblastí. V druhé kapitole je aplikována SWOT analýza (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby) na možnosti českého prostředí. Hodnoceny jsou zde makroekonomická situace, ekonomická struktura ČR, výzkum, vývoj a inovace, česká společnost, lidské zdroje, informační společnost a veřejná správa, doprava a dostupnost, životní prostředí a regionální rozvoj, rozvoj městských a venkovských oblastí. Ve třetí kapitole jsou představeny strategie, vize, cíle a prioritní osy Národního rozvojového plánu pro období 2007 – 2013. Čtvrtá kapitola popisuje systém operačních programů a jejich zaměření. V páté kapitole jsou informace o rozložení finančních prostředků a stanovení úrovně adicionality České republiky. Poslední, šestá, kapitola udává ucelenou představu o řízení a koordinaci politiky soudržnosti v ČR pro zmíněné programovací období, včetně systému hodnocení, informovanosti, monitorování a kontroly. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005)

Národní rozvojový plán je výchozím dokumentem pro sestavení Národního strategického rozvojového plánu. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006)

2.3.2 Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013

Národní strategický referenční rámec je základní rozvojová strategie ČR. „*Provádí analýzu hospodářského vývoje ČR, přičemž klade důraz na vymezení silných stránek země, důležitých pro zlepšení konkurenceschopnosti a definování problémových oblastí.*“ (Chvojková & Květoň, 2007, stránky 10 - 11)

Součástí tohoto dokumentu je krátké seznámení s národohospodářským vývojem v kontextu EU, dále pak socioekonomická analýza oblastí podpory, vzhled do problematiky regionálního rozvoje a následná SWOT analýza těchto okruhů. Stěžejní částí Národního strategického referenčního rámce je podrobný popis strategií pro období 2007 – 2013 a definice operačních programů a rozdělení finančních prostředků mezi tyto programy. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007)

2.3.3 Operační programy

Operační program je strategickým dokumentem, který určuje podrobnosti o čerpání financí ze strukturálních fondů. Tyto dokumenty vypracovává každá členská země. V operačních programech jsou podrobně popsány jednotlivé cíle a priority daného operačního programu, pak obecná charakteristika sektoru nebo regionu, dále struktura programu, popis typových aktivit, které budou moci čerpat finance ze strukturálních fondů a také výčet těch, kteří mohou o finance žádat. V operačním programu je také specifikováno, které instituce mají dohled nad danou oblastí a které se podílí na implementaci nebo monitoringu. Finanční plán je nedílnou součástí dokumentu, protože v něm je specifikováno, jak budou peníze v dané oblasti rozděleny. (Píšová, Chaluš, & Blažek, Rámec podpory společenství, Operační programy, 1998, str. 63) „*Operační programy poskytují žadatelům informace, na co lze prostředky EU žádat.*“ (Chvojková & Květoň, 2007, str. 11)

„*Vláda ČR přijala na základě Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007-2013 a Národního strategického referenčního rámce 24 operačních programů.*“ (Marek & Kantor, 2007, str. 39) Tyto programy byly schváleny Evropskou komisí a od 1. ledna 2007 je možná realizace těchto operačních programů. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 8)

Operační programy jsou nástrojem realizace Národního rozvojového plánu a Národního strategického referenčního rámce, nejsou to izolované dokumenty.

Pro programovací období 2007 – 2013 bylo přiděleno České republice ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti více než 773 miliard korun. (Chvojková & Květoň, 2007, str. 14)

2.3.3.1 Tematické operační programy

Tematických operačních programů je osm a spadají pod cíl Konvergence. Přidělená finanční částka dosahuje 79,5 % celkových finančních zdrojů pro operační programy na

období 2007 – 2013. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 9) Tematické operační programy se zaměřují na rozvoj v určité oblasti. Výčet operačních programů (OP) je následující: OP Podnikání a inovace, OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Výzkum a vývoj pro inovace, Integrovaný operační program, OP Technická pomoc. (Chvojková & Květoň, 2007, str. 14)

Řídícími orgány u těchto programů jsou ministerstva, která mají s oblastí logickou souvislost. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 1)

2.3.3.2 Regionální operační programy

Regionálními operačními programy (ROP) je naplňován cíl Konvergence. Pro zmíněné programovací období bylo připraveno sedm regionálních operačních programů. Typem podpory a cílů navazují na tematické operační programy, ale jejich hlavním účelem je řešení typických problémů daného regionu. (Raforth, 2010, stránky 10 - 13) Respektive urychlení rozvoje regionů je jejich globálním cílem. (Havránek, Fibichová, & Grolig, 2007, str. 35)

Pro určení srovnatelnosti velikostí regionů v Evropské unii byla zavedena jednotka NUTS, která představuje nomenklaturní jednotku pro územní statistiku. Tato jednotka má několik úrovní, které se rozdělují podle počtu obyvatel. Na základě této jednotky se vypočítává HDP/obyvatele. Pro regionální operační programy je stěžejní úroveň NUTS II, která odpovídá 800 tisícům až 3 milionům obyvatel. (Ministerstvo vnitra ČR, 1999)

ROP jsou v ČR zpracovávány pro jednotlivé regiony soudržnosti NUTS II, které jsou nazývány soudržné kraje. Z cíle Konvergence lze financovat pouze soudržné kraje, které nedosahují 75 % průměru HDP na obyvatele EU, a tak jsou pro čerpání prostředků z tohoto cíle vypracovány tyto regionální operační programy: ROP NUTS II Jihovýchod, ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Moravskoslezsko, ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Střední Čechy a ROP NUTS II Střední Morava.

Pro programovací období 2007 – 2013 bylo na regionální operační programy vyčleněno 17,6 % přidělených financí ze strukturálních fondů. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 9)

Jako řídicí orgány jsou zřizovány tzv. Regionální rady daného regionu soudržnosti. Ty jsou zodpovědné za realizaci příslušného ROP. (Marek & Kantor, 2007, str. 46)

2.3.3.3 Operační programy pro Prahu

Hlavní město Praha je jedním z nejvyspělejších regionů Evropské unie, a proto spadá pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Pro Prahu tedy byly zpracovány dva speciální operační programy.

Operační program Praha – Konkurenceschopnost má za cíl celkové zatraktivnění městského prostředí, zejména zlepšení dopravy a kvality životního prostředí.

Operační program Praha – Adaptabilita se zaměřuje na podporu zaměstnanosti v Praze, celoživotní a odborné vzdělávání a prevenci nezaměstnanosti. (Chvojková & Květoň, 2007, stránky 131 - 143)

Pro tuto oblast bylo vyčleněno 1,4 % financí z Evropské unie.

Řídícím orgánem je v tomto případě zcela logicky hlavní město Praha. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, stránky 22 - 23)

2.3.3.4 Programy v rámci Evropské územní spolupráce

Tyto programy spadají pod cíl Evropská územní spolupráce. Prioritami v této oblasti je rozvoj vědy a výzkumu, ochrana životního prostředí a předcházení rizikům. V rámci toho byly vypracovány tyto operační programy: OP Mezinárodní spolupráce, který se zaměřuje na předávání zkušeností s používáním nástrojů regionální politiky.

V rámci OP Nadnárodní spolupráce byla Česká republika začleněna do oblasti Střední Evropa a jeho cílem je podpora neinvestičních projektů, jež posilují konkurenceschopnost této oblasti nebo jsou zaměřeny na vývoj inovací a znalostní ekonomiky.

OP Přeshraniční spolupráce v sobě spojuje 5 bilaterálních Operačních programů, které jsou zaměřeny na společnou mezinárodní péči o příhraniční oblasti, obzvláště pak hospodářská a sociální integrace těchto území, péče o přírodní bohatství a rozvoj cestovního ruchu.

K financování tohoto oddílu bylo vyčleněno 1,5 % z finančních zdrojů Evropské unie. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, str. 9)

3 REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM STŘEDNÍ MORAVA¹

Tato kapitola vychází z dokumentů, které vznikly v roce 2006. Veškerý popis regionu se tedy vztahuje k tomuto období a je uceleným obrazem tehdejšího stavu Střední Moravy.

3.1 Základní charakteristika

„Regionální operační program NUTS II Střední Morava je prostředkem k realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Region NUTS II Střední Morava spadá pod cíl Konvergence. ROP bude spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.“ (Chvojková & Květoň, 2007, str. 83)

3.1.1 Legislativní rámec

ROP Střední Morava je součástí jak Národního rozvojového plánu, tak Národního strategického referenčního rámce. Je vypracován v souladu s ostatními dokumenty, které se vztahují k regionální politice EU. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 33) Dokumentů, které jsou pro ROP Střední Morava výchozí, je celá řada a dají se rozdělit podle úrovně na evropské, národní a regionální.

Na evropské úrovni se řídí legislativou EU, zejména pak nařízeními a rozhodnutími Rady Evropského společenství nebo Komise Evropského společenství vztahujícím se k regionální politice EU, fondům a strategickým dokumentům.

Na národní úrovni musí být v souladu se zákony, které vypovídají o způsobech podpory nebo o oblastech podpory. Usnesení Vlády ČR vztahující se k problematice musí být v tomhle ohledu také plně respektována.

Na regionální úrovni jsou stěžejní hlavně dokumenty příslušných krajů, tedy v případě Regionálního operačního programu Střední Morava se jedná o dokumenty Olomouckého a Zlínského kraje. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 20)

Původní regionální operační program byl přijat 11. července 2006. V roce 2011 Česká republika navrhla změnu tohoto programu z důvodů významných socioekonomických změn a významných změn celostátních a regionálních priorit. Tomuto návrhu bylo vyhověno a Evropská komise 21. prosince 2011 přijala navrhované změny. (Evropská Komise, 2011)

¹ Části této kapitoly jsou převzaty z původního znění dokumentů Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava a Prováděcí dokument ROP Střední Morava.

3.1.2 Socioekonomická analýza regionu

Region soudržnosti Střední Morava je ve srovnání s ostatními regiony ČR podprůměrně rozvinutý. Podprůměrný je zejména podíl služeb na ekonomické struktuře regionu. Míra nezaměstnanosti se v porovnání s ostatními regiony neodchyluje, avšak významným problémem je strukturální a dlouhodobá nezaměstnanost. Vzdělanostní struktura není příliš povzbudivá, protože je zde nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných osob. Ačkoli cestovní ruch zaznamenává klesající ukazatele, je zde velký růstový potenciál. Pozitivní vyhlídky jsou spatřovány také v oblasti služeb a podnikání.

Region se potýká s nepříznivými ekonomicko-geografickými faktory. Nachází se ve východní části ČR a hraničí s ekonomicky slabšími oblastmi Polska a Slovenska. Nevýhodou může také být, že třetinu území pokrývá Chráněná krajinná oblast.

Počet obyvatelstva měl od 90. let klesající charakter, ale v roce 2006 byl zaznamenán celkový přírůstek osob, to je přikládáno odkládanému rodičovství, které skončilo v roce 2000, kdy se výrazně zvýšila porodnost. To udává nové požadavky pro kapacitu a kvalitu služeb pro děti, protože se předpokládá, že v roce 2015 bude tato potřeba ještě palčivější kvůli předpokládanému rodičovství silných populačních ročníků.

Žen je v tomto regionu o trochu více, konkrétní podíl je 51,3 %. Průměrný věk obyvatel je 40,2 let. To je dáno prodloužením střední délky života a nižší porodností. Index stárí² vykazuje v průběhu let vzrůstající tendenci, v roce 2006 je počet seniorů 102 na 100 dětí. Index ekonomické závislosti³ naopak zaznamenává pokles a v roce 2006 dosahuje výsledku 40,5 ekonomicky neaktivních obyvatel na 100 ekonomicky aktivních. Zde spatřujeme viditelný jev stárnutí populace.

V roce 2005 bylo v rámci regionu Střední Morava vytvořeno 9,5 % celkového hrubého domácího produktu. Tato hodnota HDP v přepočtu na 1 obyvatele dosahovala v tomto roce 79,1 % průměru ČR, což byl nejnižší dosažený podíl mezi ostatními regiony soudržnosti.

V regionu Střední Morava byl zaznamenán nárůst počtu volných pracovních míst. V rozdělení na ekonomické sektory byl relativně vysoký podíl zaměstnanosti pozorován v sekundárním sektoru, na druhou stranu terciární sektor je v podílu zaměstnanosti zastoupen méně. Roste počet samostatně výdělečných osob. Nejvíce nezaměstnaných osob je ve věku 20 – 25 let a starších 50 let. Průměrná mzda je ve srovnání s ČR nižší, ve srovnatelných profesích je dokonce velice nerovnoměrné rozdělení mezd.

² Index stárí udává počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0 – 14.

³ Index ekonomické závislosti porovnává závislost neproduktivní složky populace (0 – 14 let a senioři ve věku 65 a více let) na produktivní složce populace (15 – 64 let)

Výdaje na vzdělávání jsou z 80 % hrazeny z veřejných zdrojů, na zbytku se podílí zřizovatelé škol. V roce 2005 se zvyšuje poptávka po předškolních zařízeních, v průběhu let se tato potřeba přelila postupně na základní školy. Ve středoškolském vzdělání je nárůst studentů středních odborných škol, to je důsledek úbytku studentů učilišť, který je zapříčiněn z části také poklesem počtu učitelů a mistrů odborné přípravy. Významným faktorem počtu vysokoškolských studentů je, že se v tomto regionu nachází 2 veřejné vysoké školy, které pojmu 96,1 % vysokoškolských studentů v regionu. Jedná se o Univerzitu Palackého, která má vyšší počet studentů než Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Tento rozdíl je dán vyšším počtem studentů magisterského a doktorandského studia na UP. Celkově je ale region Střední Morava do počtu vysokoškolských studentů pod celostátním průměrem.

Region Střední Morava pocítuje potřebu modernizace školské infrastruktury, také vybavení škol. Neformální vzdělávání zde má velké mezery, rostou požadavky na speciální vzdělávání, integraci nebo individualizaci.

Podnikatelské prostředí se slibně rozvíjí, především ve službách a stavebnictví. Klesá počet firem bez zaměstnanců, ale ti opravdu velcí zaměstnavatelé (nad 5 000 zaměstnanců) v produktivních sektorech chybí. V tomto regionu je oproti ČR relativně nízký podíl výdajů na výzkum, vývoj a inovace.

V regionu se zlepšilo ovzduší, ale povrchové vody zůstávají stále ve špatném stavu. Bohužel investice do ochrany životního prostředí klesají. O to horší je tato skutečnost, že se často vyskytují důsledky starých ekologických zátěží. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 24 - 72)

3.2 Strategie

Stanovení konkrétní strategie s ohledem na stav regionu je klíčovou záležitostí v procesu regionální politiky EU. Musí být zvoleny vhodné nástroje a implementační procesy. Konkrétní strategie jsou definovány v prioritních osách a oblastech podpory.

3.2.1 *Východiska, vize*

Po provedených podrobných analýzách socioekonomického stavu regionu se ukazuje, že Střední Morava dlouhodobě zaostává za vývojem České republiky hlavně v oblasti konkurenceschopnosti. Problémem jsou pomalý růst mezd, zmenšení investic do vědy a výzkumu, příliš slabé regionální zdroje a neúčinné nebo nedostatečně efektivní intervence centrální politiky.

Vizi regionu Střední Morava je, že se vyrovná s ekonomickým tempem zbytku republiky, zvýší celkovou dynamiku a speciálně zesílí konkurenceschopnost celého regionu. To si slibuje od investice do odvětví s globální perspektivou, která přinese vyšší příjmy a příležitosti. Pro vyrovnání nevýhod je nezbytné zaměření se také na pohraniční oblasti. Zde chce region Střední Morava zachovat krásy přírodního prostředí a tradic, zároveň chce zvýšit dopravní přístupnost, aby se mimo jiné posílil turismus. U měst a obcí se předpokládá, že budou dále dbát na kvalitu životních podmínek a přizpůsobí služby trendu stárnutí populace, ať už rozvojem nových služeb nebo zdravotní infrastrukturou. Region také investuje do výzkumu a inovací, aby posílil a zkvalitnil sektor služeb. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 72 - 73)

3.2.2 Cíle

3.2.2.1 Globální cíl

Globální cíl je komplexním pojetím směřování ROP Střední Morava. Pro programovací období 2007 – 2013 byl nastaven takto: zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu a životní úrovně jeho obyvatel. Toho bude dosaženo zejména rozvojem městských a venkovských oblastí, jak ekonomickým, tak kulturním. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 82)

3.2.2.2 Specifické cíle

Specifické cíle rozvádějí zaměření globálního cíle. Tyto cíle jsou naplňovány prostřednictvím prioritních os Regionálního operačního programu Střední Morava.

ROP Střední Morava má čtyři specifické cíle. Prvním z nich je zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby. Druhým je zlepšení kvality života, zvýšení atraktivity regionálních center, měst a obcí, zajištění kvalitní a dostupné sociální služby a příznivých, podpůrných podmínek pro podnikání. Třetí cíl si vytyčuje zlepšení atraktivnosti regionu pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace. Poslední cíl je zaměřen na zajištění dostatečné administrativní kapacity, efektivního řízení a implementace, informovanosti, kontroly, sledování a hodnocení ROP Střední Morava a posílení vnitřní absorpční kapacity. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 36)

Každý z těchto cílů zaštiťuje jednu z prioritních os, postupně tedy Doprava, Integrovaný rozvoj a obnova regionu, Cestovní ruch, Technická pomoc.

3.2.3 Horizontální témata

Horizontální témata se prolínají do všech operačních programů a jsou průřezovými oblastmi, které musí být zohledněny při přidělování financí ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Tato témata jsou určována ze strategických důvodů a mají pro regionální politiku EU dlouhodobý význam. Hlavním důvodem je přidaná hodnota programů, která pobízí k vyšší kvalitě projektů. Proto musí být horizontální témata zakotvena v definicích operačních programů a zohledněna ve výběrových kritériích. (Řídící orgán Rámce podpory Společenství, 2006, stránky 4 - 5)

Horizontální témata jsou zohledněna ve třech prioritních osách ROP Střední Morava. V prioritní ose Technická asistence není potřeba brát zřetel na tuto problematiku, protože tato prioritní osa je k horizontálním tématům neutrální. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 110)

3.2.3.1 Rovné příležitosti žen a mužů a zákaz diskriminace

Toto horizontální téma se nezaměřuje jen na generové hledisko nerovností, ale klade důraz na rovnost příležitostí bez ohledu na rasu, náboženství, věk, sexuální orientaci, zdravotní postižení. (Mainstreaming equal opportunities in the Structural Funds, 2000, stránky 12 - 13) Toto téma se snaží potírat i další případy nerovností, jako je znevýhodňování určitých skupin ohrožených sociální exkluzí. (Making best use of structural funds, 2003, str. 5) Podporuje ty osoby, jež žijí v obtížně dopravně dostupných oblastech, dlouhodobě nezaměstnaní a absolventi škol. (Marek & Kantor, 2007, str. 134)

V ROP Střední Morava jsou v rámci tohoto tématu nastaveny stejné podmínky všem žadatelům a u projektů, které se zaměřují přímo na zmíněnou problematiku, je požadována i analýza vlivu projektu na rovné příležitosti. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 34)

3.2.3.2 Udržitelný rozvoj

Dlouhodobá udržitelnost je smyslem regionální pomoci. Finanční prostředky jsou poskytovány jednorázově a je potřeba, aby byly investovány do projektů, které budou i bez

další investice soběstačné a schopné fungovat. (Marek & Kantor, 2007) Evropská unie usiluje hlavně o to, aby finanční injekce pozitivně a výhledově ovlivnila rozvoj regionu. (Řídící orgán Rámce podpory Společenství, 2006, str. 8)

ROP Střední Morava upravuje také dopady projektu na životní prostředí, přičemž si stanovila environmentální kritéria pro hodnocení a výběr projektu. Priority vidí ve zkvalitňování ovzduší. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 34 - 35)

3.3 Prioritní osy a oblasti podpor

Prioritní osy naplňují specifické cíle, které si region soudržnosti Střední Morava určil. Okruhy os jsou velice obecné, proto jsou upřesněny úžeji vymezenými oblastmi podpory, které povedou k dosažení jednotlivých cílů.

K pochopení významnosti jednotlivých oblastí podpory nám pomůže tabulka procentuálního rozložení finančních zdrojů.

<i>Prioritní osa</i>	<i>Oblast podpory</i>	<i>Podíl prioritní osy na ROP Střední Morava</i>	<i>Podíl oblasti podpory na prioritní ose</i>
<i>Prioritní osa 1 Doprava</i>	<i>1.1 Regionální dopravní infrastruktura</i>	36,5 %	64,1 %
	<i>1.2 Veřejná doprava</i>		26 %
	<i>1.3 Bezmotorová doprava</i>		9,9 %
<i>Prioritní osa 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu</i>	<i>2.1 Rozvoj regionálních center</i>	40,8 %	13,4 %
	<i>2.2 Rozvoj měst</i>		46,4 %
	<i>2.3 Rozvoj venkova</i>		32,8 %
	<i>2.4 Podpora podnikání</i>		7,4 %
<i>Prioritní osa 3 Cestovní ruch</i>	<i>3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu</i>	19,4 %	20,8 %
	<i>3.2 Veřejná infrastruktura a služby</i>		18 %
	<i>3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby</i>		55,4 %
	<i>3.4 Propagace a řízení</i>		5,8 %
<i>Prioritní osa 4 Technická pomoc</i>	<i>4.1 Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu</i>	3,3 %	67 %
	<i>4.2 Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu</i>		33 %

Tabulka č. 1: Prioritní osy a oblasti podpory ROP SM: převzato z Prováděcího dokumentu ROP Střední Morava

Z tabulky můžeme vyčíst, že největší podpora je poskytována prvním dvěma prioritám a to zejména v oblastech podpory regionální dopravní infrastruktury, rozvoje měst a rozvoje venkova.

Celková suma zdrojů pro ROP Střední Morava na období 2007 – 2013 poskytnutých od Evropské unie činila 657 389 413 Eur. (Havránek, Fibichová, & Grolig, 2007, str. 41) Národní veřejné zdroje přispěly částkou 116,01 milionů Eur. (Chvojková & Květoň, 2007, str. 91)

3.3.1 Doprava

Jako globální cíl si prioritní osa Doprava stanovuje „*zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury v rámci regionu soudržnosti Střední Morava a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby.*“ (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 38) Vzhledem k tematickému zaměření této osy je důležitá provázanost s operačním programem Doprava a také operačním programem Životní prostředí. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 122)

Žadatelé o dotace z prioritní osy Doprava mohou být: kraje, dobrovolné svazky, obce, organizace zřizované nebo zakládáné kraji a obcemi, podnikatelské subjekty, Správa železniční dopravní cesty. (Havránek, Fibichová, & Grolig, 2007, str. 41)

3.3.1.1 Regionální dopravní infrastruktura

Podporované aktivity:

- Zpracování projektové dokumentace a provedení dalších příprav nezbytných pro zahájení výstavby a úprav sítě silnic II. a III. třídy a ve vazbě na ně i úseků místních a účelových komunikací
- Rekonstrukce, modernizace a výstavba souvislých úseků silnic II. a III. třídy a zajištění dostupnosti center a napojení hlavních silničních tahů
- Odstraňování nebezpečných míst na silnicích II. a III. třídy a ve vazbě na to i na místních a účelových komunikacích (např. nepřehledné železniční přejezdy)
- Úprava frekventovaných silnic II. a III. třídy v blízkosti sídel s vazbou na zkvalitňování životního prostředí obyvatel
- Realizace opatření snižujících dopady provozu na silnicích II. a III. třídy na ekosystémy

- Zlepšení napojení rozvojových průmyslových areálů a objektů na regionální síť silnic II. a III. třídy prostřednictvím výstavby nebo rekonstrukce místních komunikací
 - Výstavba, modernizace a rekonstrukce infrastruktury sloužící pro regionální letiště
 - Infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti, prevenci a řešení rizik
- (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 128)

3.3.1.2 Veřejná doprava

Podporované aktivity:

- Realizace projektových a přípravných prací nezbytných k zavedení integrovaného systému veřejné dopravy
 - Budování přestupních terminálů integrované veřejné dopravy
 - Rekonstrukce nevyhovujících a výstavba zastávek veřejné dopravy
 - Modernizace a výstavba systémů městské hromadné dopravy a jejich vybavení včetně nákupu dopravních prostředků, včetně ekologických
 - Bezbariérové úpravy zastávek a přístupových cest
 - Zavádění moderních a ekologických technologií ve veřejné dopravě
 - Podpora obnovy vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob
- (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 129)

3.3.1.3 Bezmotorová vozidla

Podporované aktivity:

- Zpracování projektů a provedení dalších příprav nezbytných pro zahájení výstavby stezek pro bezmotorovou dopravu
 - Výstavba regionálně významných stezek pro bezmotorovou dopravu
 - Realizace opatření pro zvýšení bezpečnosti bezmotorové dopravy
 - Realizace opatření pro preferenci bezmotorové dopravy
- (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 129 - 130)

3.3.2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Prioritní osa Integrovaný rozvoj a obnova regionu definovala globální cíl jako zlepšení kvality života v ROP Střední Morava, přidání na atraktivnosti regionálních center, měst a

obcí, dostupnější kvalitní sociální služby a příznivější podmínky pro podnikání. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 59) Oblasti podpory této prioritní osy se mohou potkávat s tematickými operačními programy, zejména OP Podnikání a inovace, Integrovaný operační program, OP Vzdělání pro konkurenceschopnost, OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Životní prostředí. Pro tyto případy je nutná koordinace a rozdělení specifických zaměření jak ROP, tak tematických operačních programů. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 135 - 137)

Žádat o podporu z této priority mohou tyto subjekty: kraje, dobrovolné svazky, obce, organizace zřizované kraji a obcemi, nestátní neziskové organizace, vlastníci nemovitostí v památkových zónách, malé a střední podniky. (Havránek, Fibichová, & Grohlig, 2007, str. 41)

3.3.2.1 Rozvoj regionálních center

Podporované aktivity:

- Aktivity zaměřené na fyzickou revitalizaci území:
 - Projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž
 - Přeložky a výstavba technického a dalšího vybavení území, obnova a výstavba infrastruktury a místních a účelových obslužných komunikací
 - Odstranění nevyužitelných staveb a ekologických zátěží
 - Obnova a rekonstrukce stávajících projektů
 - Hrubé terénní úpravy a úpravy veřejných prostranství, včetně výstavby okrasné zeleně
 - Transformace neefektivně využívaných urbanizovaných ploch na nové využití
- Aktivity zaměřené na rozvoj sociální infrastruktury
 - Vzdělávací infrastruktura – především mateřské, základní a střední školy a infrastruktura pro celoživotní učení
 - Infrastruktura pro poskytování sociálních služeb
 - Infrastruktura pro poskytování zdravotní péče
 - Infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, včetně kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení
 - Experimenty a pilotní aktivity na posílení regionálních inovačních systémů

- Úpravy infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin společnosti
- Infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti, prevenci a řešení rizik

(Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 144 - 145)

3.3.2.2 Rozvoj měst

Hlavním cílem této oblasti podpory je rozvoj území s počtem obyvatel nad 5 tisíc.

Podporované aktivity rozvoje měst se překrývají zaměřením s Rozvojem regionálních center, proto není potřeba je zde vypisovat. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 146 - 147)

3.3.2.3 Rozvoj venkova

Venkov je určen hranicí počtu obyvatel do 5 tisíc.

Podporované aktivity v této oblasti jsou identické s předchozími oblastmi podpory této prioritní osy. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 147)

3.3.2.4 Podpora podnikání

Podporované aktivity:

- Projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž
- Rekonstrukce, modernizace a revitalizace stávajících objektů pro podnikání včetně brownfields⁴
- Investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón a lokalit menšího rozsahu
- Odstranění nevyužitelných staveb v rámci revitalizace území

(Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 148)

3.3.3 Cestovní ruch

Prioritní osa Cestovní ruch zaměřuje svůj globální cíl na „zlepšení atraktivnosti regionu soudržnosti Střední Morava pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 110) Tato prioritní osa musí koordinovat s tematickými operačními

⁴ Urbanistický termín označující nevyužívaná území, opuštěné areály s budovami nebo komplexy budov

programy Integrovaný operační program a OP Přeshraniční spolupráce. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 151 - 152)

Podpora z prioritní osy Cestovní ruch se zaměřuje na tyto žadatele: kraje, dobrovolné svazky obcí, zájmová sdružení právnických osob, obce, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, nestátní neziskové organizace a podnikatelské subjekty. (Havránek, Fibichová, & Grohlig, 2007, str. 41)

3.3.3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu

Podporované aktivity:

- Rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní a kulturně vzdělávací formy cestovního ruchu, lázeňství a výstavnictví včetně návazné infrastruktury
- Rozvoj a obnova jiných sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury
- Vybudování jednotného systému turistických okruhů, naučných stezek a navigačních tabulí v turistické destinaci
- Rekonstrukce kulturní památky, technické památky nebo kulturní zajímavosti se záměrem využití pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury

(Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 154)

3.3.3.2 Veřejná infrastruktura a služby

Podporované aktivity jsou totožné s podporovanými oblastmi integrovaného rozvoje cestovního ruchu, ale jejich pomoc se zaměřuje na podporu aktivit území s nízkou koncentrací infrastruktury a služeb. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 155)

3.3.3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby

Podporované aktivity:

- Modernizace, výstavba nebo rozšíření ubytovacího zařízení za účelem zvýšení ubytovacího standardu včetně případné modernizace nebo rozšíření stravovacích služeb
- Rozšíření ubytovacího zařízení o návazné služby
- Vybudování doplňkové služby nebo více doplňkových služeb

- Rozvoj a obnova areálu pro sjezdové či běžecké lyžování včetně návazné infrastruktury
- Rekonstrukce a modernizace lázeňského objektu včetně návazné infrastruktury
- Rekonstrukce kulturní památky nebo kulturní zajímavosti se záměrem využití pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury

(Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 156 - 157)

3.3.3.4 Propagace a řízení

Podporované aktivity:

- Založení řídicí struktury krajských agentur a partnerských sdružení, jehož se účastní větší počet regionálních subjektů z oblasti cestovního ruchu veřejného i privátního sektoru; podmínkou je doba následného působení řídicí struktury alespoň 5 let po ukončení projektu
- Komplexní a jednotný marketing turistické destinace využívajících různých způsobů komunikace, jehož se zúčastní větší počet veřejných i privátních subjektů v dané destinaci formou partnerství
- Vytváření nových regionálních produktů cestovního ruchu
- Propagace nových a stávajících produktů cestovního ruchu
- Zřízení jednotného informačního systému v turistické destinaci

(Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 157)

3.3.4 Technická pomoc

Tato prioritní osa je průřezová, protože jejím smyslem je financování činnosti operačního programu, jako jsou administrativa, publicita, analytická činnost a posílení absorpční kapacity. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 143) Globální cíl je proto stanoven tak, aby byla zajištěna dostatečná administrativní kapacita, efektivní řízení a implementace, informovanost, kontrola, sledování a hodnocení ROP Střední Morava a posílení vnitřní absorpční kapacity. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 159)

Žadatelé jsou v této prioritní ose regionální rada regionu soudržnosti, kraje a organizace zakládané či zřizované kraji. (Havránek, Fibichová, & Grolig, 2007, str. 41)

3.3.4.1 Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu

Podporované aktivity:

- Řízení a implementace, tvorba související dokumentace
- Monitoring a hodnocení, zajištění činností monitorovacího výboru ROP SM, školení hodnotitelů, jednání komisí a pracovních skupin apod.
- Kontrola a kontrolní systémy
- Podpora vnitřního kontrolního systému, kontrola prováděná přímo na místě činností a s tím spojené zprávy, kontrola zadávání veřejných zakázek, dohled nad pravidly poskytované veřejné podpory
- Informování a publicita (webové stránky, tvorba manuálů, propagační předměty apod.)
- Nezbytné činnosti finančního útvaru ROP Střední Morava
- Pořízení, rozvoj a údržba počítačového monitorovacího systému a IT systémů
- Příprava období 2014 – 2020
- Příprava a rozvoj lidských zdrojů

(Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 160)

3.3.4.2 Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu

Podporované aktivity:

- Realizace aktivit v rámci přípravy, realizace a koordinace Integrovaných projektů a integrovaných plánů rozvoje měst a území
- Pořádání různých forem kurzů, seminářů, školení, workshopů
- Vydávání brožur a publikací a dokumentů ve vazbě na programové období 2007 – 2013
- Propagační aktivity
- Příprava a řízení integrovaných rozvojových plánů a projektů a individuálních projektů
- Poradenská činnost
- Rozvoj partnerství
- Aktivity navazující na projekty na absorpční kapacitu z období 2004 – 2006

(Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 161)

3.4 Indikátory

Hodnotit důsledky jednotlivých prioritních os je velice obtížné, proto je třeba se nejdříve zorientovat v terminologii, kterou si Evropská unie pro tuto problematiku stanovila. Porozumění jednotlivým pojmům napomáhá pochopení systému hodnocení strukturální pomoci.

Indikátory programu jsou kvantitativně vyjádřeny cíle, kterých má daná priorita dosáhnout. Jednotlivé indikátory jsou zvoleny s ohledem na vnitřní logiku a strategii programu. Konkrétně v případě regionálního operačního programu Střední Morava byly cílové hodnoty nastaveny dle zkušeností z předchozího programovacího období. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 162 - 170)

Indikátory se dále v Regionálním operačním programu Střední Morava dělí na výstupy, které představují fyzickou podobu postupu realizace operačního programu, jinými slovy zboží a služby. Pak jsou indikátory, které měří výsledky, což jsou bezprostřední přímé účinky na příjemce financovaných oblastí. A poslední skupinou indikátorů jsou dopady, jež mají dlouhodobý charakter a vztahují se ke specifickým nebo globálním cílům. (Píšová, 1999, stránky 4 - 6)

Pokud se podíváme na tabulky indikátorů jednotlivých priorit, můžeme si povšimnout, že ne vždy odpovídá stanovená cílová hodnota skutečnosti. Predikování hodnot na tak dlouhé období tedy vůbec není jednoduché, protože do problematiky může zasáhnout až příliš mnoho faktorů, které se nedají odhadnout.

3.4.1 Indikátory pro prioritní osu Doprava

Kód NČI	Kód EU/ Lisabon	Typ Indikátoru	Název Indikátoru	Měrná jednotka	Zdroj	Hodnota	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Cílová hodnota 2015	Celkem
511100	Core 13	Výstupy	Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy (dopravní dostupnost)	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	35	49	93	111	133	151	N/A	151
						Výchozí	0	0	35	49	93	111	133	N/A	0
						Cílová ⁽¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	96	96
610241		Výstupy	Počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě	Počet	Gestor OP	Dosažená	0	0	0	0	6	31	76	N/A	76
						Výchozí	0	0	0	0	0	6	31	N/A	0
						Cílová ⁽¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	60	60
610101	Core 14	Výstupy	Délka nových silnic II. a III. třídy	Počet kilometrů	Gestor OP	Dosažená	0,00	0,00	1,02	2,40	2,57	5,05	5,05	N/A	5,05
						Výchozí	0,00	0,00	0,00	1,02	2,40	2,57	5,05	N/A	0,00
						Cílová ⁽¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	14,00	14,00
610102	Core 16	Výstupy	Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy	Počet kilometrů	Gestor OP	Dosažená	0,00	15,94	60,54	86,78	91,53	105,97	111,57	N/A	111,57
						Výchozí	0,00	0,00	15,94	60,54	86,78	91,53	105,97	N/A	0,00
						Cílová ⁽¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	139,00	139,00
610108		Výsledky	Podíl nově zrekonstruovaných a nových silnic na celkové regionální síti silnic	Počet procent	Gestor OP	Dosažená	0,00	0,30	1,30	1,83	1,93	2,28	2,40	N/A	2,40
						Výchozí	0,00	0,00	0,30	1,30	1,83	1,93	2,28	N/A	0,00
						Cílová ⁽¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3,10	3,10
610112		Výstupy	Délka nově vybudovaných nebo rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras	Počet kilometrů	Gestor OP	Dosažená	0,00	0,00	23,69	84,47	94,01	101,04	121,08	N/A	121,08
						Výchozí	0,00	0,00	0,00	23,69	84,47	94,01	101,04	N/A	0,00
						Cílová ⁽¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	143,00	143,00
371101	Core 20	Dopady	Hodnota úspory času v silniční dopravě v EUR	EUR/mil	Gestor OP	Dosažená	0,00	69050,00	1928995,00	1892803,13	2129485,25	2810422,77	2930042,35	N/A	2930042,35
						Výchozí	0,00	0,00	69050,00	1928995,00	1892803,13	2129485,25	2810422,77	N/A	0,00
						Cílová ⁽¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	4185000,00	4185000,00
610212		Výsledky	Počet obyvatel obsluhovaných zlepšenou veřejnou dopravou	Počet osob	Gestor OP	Dosažená	0	0	0	524986	545149	988160	2058524	N/A	2058524
						Výchozí	0	0	0	0	524986	545149	988160	N/A	0
						Cílová ⁽¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2586000	2586000

Tabulka č. 2: Přehled indikátorů v prioritní ose Doprava: převzato z Výroční zprávy ROP SM za rok 2013

Na první pohled vidíme, že jen málokdy se u prioritní osy Doprava setkává predikce s realitou. Tyto nesrovnalosti jsou dány jednak ještě dvouletým nenaplněným harmonogramem a pak několika konkrétními nedostatky, které během let nastaly.

První nesoulad je hned u indikátoru počtu podpořených projektů na rozvoj dopravy. Toto číslo již dnes převyšuje cílovou hodnotu, to znamená, že zde není vysvětlením ještě nedokončený harmonogram. Tento stav je způsoben předpokladem, že projekty budou mít vyšší finanční objem, než nakonec měly. Díky tomu se mohlo schválit více projektů v plánovaném období.

Počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě mohl být vyšší, protože se podařilo v rámci výběrových řízení získat nižší cenu.

Délka nových a rekonstruovaných silnic zatím nedosáhla cílového počtu kilometrů. V případě nových silnic tento stanovený cíl v roce 2015 naplněn ani nebude, protože došlo k netransparentnímu losování dodavatele stavby a celý proces se zpozdil o soudní řízení. Naopak u rekonstruovaných silnic je předpoklad, že celková délka kilometrů lehce přesáhne cílovou hodnotu díky smlouvám, které jsou v tuto chvíli již uzavřené.

Naplnění indikátoru Délka nově vybudovaných nebo rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras je smlouvami zajištěno. Dokonce se předpokládá, že bude tato délka v roce 2015 překročena. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 77)

3.4.2 Indikátory pro prioritní osu Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Kód NČI	Kód EU/ Lisabon	Typ Indikátoru	Název Indikátoru	Měrná jednotka	Zdroj	Hodnota	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Cílová hodnota 2015	Celkem
511531	Core 39	Výstupy	Počet podpořených projektů na rozvoj (zvyšující atraktivitu) - vybraných měst	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	0	0	0	7	13	18	N/A	18
						Výchozí	0	0	0	0	0	7	13	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3	3
511541	Core 39	Výstupy	Počet podpořených projektů na ostatní města	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	8	22	56	88	105	119	N/A	119
						Výchozí	0	0	8	22	56	88	105	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	61	61
512100		Výstupy	Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	3	91	158	191	208	215	N/A	215
						Výchozí	0	0	3	91	158	191	208	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	205	205
511545		Výstupy	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu sociálních služeb	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	0	0	6	12	13	15	N/A	15
						Výchozí	0	0	0	0	6	12	13	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	8	8
511550		Výstupy	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu vzdělávání	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	0	12	19	35	39	39	N/A	39
						Výchozí	0	0	0	12	19	35	39	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	41	41
380100	Core 7	Výstupy	Počet projektů na podporu MSP	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	0	2	7	7	7	9	N/A	9
						Výchozí	0	0	0	2	7	7	7	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	17	17
511546		Výstupy	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu kultury a volnočasových aktivit	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	0	0	7	15	17	18	N/A	18
						Výchozí	0	0	0	0	7	15	17	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	17	17
511560		Výstupy	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu zdravotnictví	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	0	1	4	5	5	6	N/A	6
						Výchozí	0	0	0	1	4	5	5	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	7,00	7,00
520213	Core 1	Dopady	Počet nově vytvořených	Počet	Gestor	Dosažená	0,00	0,00	0,00	7,75	21,25	76,98	113,32	N/A	113,32

Tabulka č. 3: Přehled indikátorů v prioritní ose Integrovaný rozvoj a obnova regionu

1/2: převzato z Výroční zprávy ROP SM za rok 2013

Kód NČI	Kód EU/ Lisabon	Typ Indikátoru	Název Indikátoru	Měrná jednotka	Zdroj	Hodnota	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Cílová hodnota 2015	Celkem
			pracovních míst v rámci projektů na udržitelný rozvoj měst	pracovních míst	OP	Výchozí	0,00	0,00	0,00	0,00	7,75	21,25	76,98	N/A	0,00
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	122,00	122,00
520215	Core 1	Dopady	Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na udržitelný rozvoj venkovských oblastí (obcí)	Počet pracovních míst	Gestor OP	Dosažená	0,00	0,00	3,80	18,83	30,03	54,18	62,33	N/A	62,33
						Výchozí	0,00	0,00	0,00	3,80	18,83	30,03	54,18	N/A	0,00
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	46,00	46,00
520251		Dopady	Počet nově vytvořených pracovních míst v podpořených podnicích MSP pt sobících v prmyslových zónách a brownfields	Počet pracovních míst	Gestor OP	Dosažená	0,00	0,00	2,00	2,00	4,00	17,00	17,00	N/A	17,00
						Výchozí	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	4,00	17,00	N/A	0,00
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	178,00	178,00
652000		Výsledky	Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem	Plocha v ha	Gestor OP	Dosažená	0,00	0,00	0,74	6,89	7,10	8,10	9,10	N/A	9,10
						Výchozí	0,00	0,00	0,00	0,74	6,89	7,10	8,10	N/A	0,00
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	20,00	20,00
654110		Výsledky	Počet podniků / organizací služeb založených nebo udržovaných v revitalizované části města	Počet	Gestor OP	Dosažená	0	0	181	340	467	510	580	N/A	580
						Výchozí	0	0	0	181	340	467	510	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	510	510
650201		Výstupy	Počet regenerovaných, revitalizovaných a nových objektů v podpořených městech a obcích	Počet objektů	Gestor OP	Dosažená	0	0	0	144	194	220	253	N/A	253
						Výchozí	0	0	0	0	144	194	220	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	267	267
516122		Výsledky	Soukromé spolufinancování celkem	mil. Kč	Gestor OP	Dosažená	N/A	N/A	N/A	N/A	16,26	28,83	28,83	N/A	28,83
						Výchozí	0,00	N/A	N/A	N/A	N/A	16,26	28,83	N/A	0,00
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	534,00	534,00

Tabulka č. 4: Přehled indikátorů v prioritní ose Integrovaný rozvoj a obnova regionu

2/2: převzato z Výroční zprávy ROP SM za rok 2013

Opět, jako u indikátorů prioritní osy Doprava, zde došlo k tomu, že počet podpořených projektů v některých oblastech převyšuje cílovou hodnotu. Obecně je to dáno menším finančním objemem jednotlivých projektů. Naplnění počtu projektů na podporu malých a středních podniků (MSP) se již v roce 2013 zdá nereálné, protože koncepty projektů nepřinášely očekávaný přínos a byly postupně stahovány. Dalším faktorem ovlivňujícím tuto položku je zdoluhavá administrace. Nedostatky v oblasti projektů podporujících MSP se projevují i v indikátoru Soukromé spolufinancování celkem.

Problematickým plněním se vyznačuje také indikátor Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem. Již v minulosti byla cílová hodnota zmenšena, protože se predikce jevila jako vysoce riziková. V současnosti však dobíhají ještě projekty, které by tento indikátor měly do roku 2015 naplnit na 86 % cílové hodnoty.

Plnění ostatních indikátorů se pohybuje lehce pod hranicí cílové hodnoty nebo ji o něco málo převyšují. Tato skutečnost je u této osy celkem příznivá. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 83 - 84)

3.4.3 Indikátory pro prioritní osu Cestovní ruch

Kód NČ	Kód EU/ Lisabon	Typ indikátoru	Název indikátoru	Měrná jednotka	Zdroj	Hodnota	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Cílová hodnota 2015	Celkem
511200	Core 34	Výstupy	Počet podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu	Počet	Gestor OP	Dosažená	0	15	24	85	117	144	168	N/A	168
						Výchozí	0	0	15	24	85	117	144	N/A	0
						Cílová ⁹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	147	147
632105		Výstupy	Počet podpořených podniků cestovního ruchu	Počet	Gestor OP	Dosažená	0	0	2	13	49	59	66	N/A	66
						Výchozí	0	0	0	2	13	49	59	N/A	0
						Cílová ⁹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	60	60
520212	Core 35	Dopady	Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu	Počet pracovních míst	Gestor OP	Dosažená	0,00	0,00	19,00	50,36	167,45	354,22	529,51	N/A	529,51
						Výchozí	0,00	0,00	0,00	19,00	50,36	167,45	354,22	N/A	0,00
						Cílová ⁹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	502,00	502,00
516122		Výsledky	Soukromé spolufinancování celkem	mil. Kč	Gestor OP	Dosažená	N/A	N/A	N/A	N/A	885,96	1326,04	1375,46	N/A	1375,46
						Výchozí	0,00	N/A	N/A	N/A	N/A	885,96	1326,04	N/A	0,00
						Cílová ⁹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1805,00	1805,00
633101		Výsledky	Počet vytvořených propagačních nebo marketingových produktů pro cestovní ruch	Počet produktů	Gestor OP	Dosažená	0	0	11	24	25	39	40	N/A	40
						Výchozí	0	0	0	11	24	25	39	N/A	0
						Cílová ⁹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	54	54
412701		Výsledky	Podíl návštěvnosti hostů v ubytovacích zařízeních regionu na návštěvnosti ČR (mimo Prahu)	Počet procent	ČSÚ	Dosažená	11,40	11,20	10,80	11,30	11,10	10,80	10,80	N/A	10,80
						Výchozí	10,90	11,40	11,20	10,80	11,30	11,10	10,80	N/A	10,90
						Cílová ⁹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	11,10	11,10

Tabulka č. 5: Přehled indikátorů v prioritní ose Cestovní ruch: převzato z Výroční zprávy ROP SM za rok 2013

Také v této prioritní ose přesahují počty podpořených projektů cílové hodnoty. Důvod není rozdílný od předchozích prioritních os a jedná se tedy o nižší finanční objem podpořených projektů.

Ostatní indikátory jsou celkem obstojně naplňovány, nebo již lehce překročily cílovou hodnotu. Rovněž zde se dá tato skutečnost považovat za příhodnou. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 95 - 96)

3.4.4 Indikátory pro prioritní osu Technická pomoc

Kód NČI	Kód EU/ Lisabon	Typ Indikátoru	Název Indikátoru	Měrná jednotka	Zdroj	Hodnota	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Cílová hodnota 2015	Celkem
514100		Výstupy	Počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc	Počet projektů	Gestor OP	Dosažená	0	4	4	8	10	16	18	N/A	18
						Výchozí	0	0	4	4	8	10	16	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	20	20
711105		Výsledky	Počet účastníků školení a seminářů	Počet osob	Gestor OP	Dosažená	475	1452	2440	4436	6202	7959	9094	N/A	9094
						Výchozí	0	475	1452	2440	4436	6202	7959	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	4000	4000
711101		Výstupy	Počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí	Počet	Gestor OP	Dosažená	2	20	56	107	154	201	225	N/A	225
						Výchozí	0	2	20	56	107	154	201	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	100	100
710500		Výstupy	Realizace evaluačních studií a zpráv celkem	Počet	Gestor OP	Dosažená	2	2	8	16	22	32	44	N/A	44
						Výchozí	0	2	2	8	16	22	32	N/A	0
						Cílová ¹⁾	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	19	19

Tabulka č. 6: Přehled indikátorů v prioritní ose Technická pomoc: *převzato z Výroční zprávy ROP SM za rok 2013*

V tabulce č. 6 můžeme vidět, že indikátor Počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc je kontinuálně naplňován a lze tedy předpokládat, že v roce 2015 bude skutečná hodnota odpovídat velice přibližně, ne – li dokonce zcela, cílové hodnotě.

Převýšení indikátoru Počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí úzce ovlivňuje Počet účastníků školení a seminářů.

Realizace evaluačních studií a zpráv celkem zdaleka přesahuje cílovou hodnotu. Důvodem je větší počet zpracovávaných analýz a zpráv, než se při tvorbě programového dokumentu předpokládalo. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 106)

3.5 Celorepublikové srovnání prioritních os

Zajímavé může být srovnání prioritních os napříč regionálními operačními programy České republiky. Z tabulky můžeme vyčíst, zda jsou problémy, které hodlá region Střední Morava řešit jen lokální, nebo zda se jedná o obecné priority jednotlivých regionů soudržnosti.

ROP	PRIORITNÍ OSY	FINANČNÍ ZDROJE v mil. Eur	PODÍL V %
Střední Morava	Doprava	300,08	38,80%
	Integrovaný rozvoj a obnova regionu	304,72	39,40%
	Cestovní ruch	143,08	18,50%
	Technická asistence	25,52	3,30%
Celkem		773,40	100,00%
Severo východ	Rozvoj dopravní infrastruktury	285,75	37,00%
	Rozvoj městských a venkovských oblastí	262,58	34,00%
	Cestovní ruch	169,91	22,00%
	Rozvoj podnikatelského prostředí	30,89	4,00%
	Technická asistence	23,17	3,00%
Celkem		772,30	100,00%
Střední Čechy	Doprava	342,03	52,00%
	Cestovní ruch	118,39	18,00%
	Integrovaný rozvoj území	174,96	26,60%
	Technická asistence	22,36	3,40%
Celkem		657,74	100,00%
Jiho východ	Dostupnost dopravy	435,01	52,49%
	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	158,37	19,11%
	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel	207,19	25,00%
	Technická asistence	28,17	3,40%
Celkem		828,74	100,00%
Jiho západ	Dostupnost center	324,40	44,50%
	Stabilizace a rozvoj měst a obcí	236,93	32,50%
	Rozvoj cestovního ruchu	145,80	20,00%
	Technická asistence	21,87	3,00%
Celkem		729,00	100,00%
Severo západ	Regenerace a rozvoj měst	305,00	34,76%
	Integrovaná podpora místního rozvoje	63,38	7,22%
	Dostupnost a dopravní obslužnost	317,19	36,15%
	Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	168,19	19,17%
	Technická asistence	23,76	2,71%
Celkem		877,52	100,00%
Moravsko slezsko	Regionální infrastruktura a dostupnost	340,35	40,40%
	Podpora prosperity regionu	229,15	27,20%
	Rozvoj měst	160,07	19,00%
	Rozvoj venkova	84,27	10,00%
	Technická asistence	28,64	3,40%
Celkem		842,48	100,00%

Tabulka č. 7: Finanční rozdělení mezi prioritní osy v jednotlivých ROP: data převzata
z Finanční prostředky fondů EU

V tabulce jsou barevně označeny prioritní osy ROP Střední Morava a následně jsou barevně zařazeny prioritní osy ostatních regionálních operačních programů podle toho, zda odpovídají svojí náplní některé z prioritních os ROP SM. Zvýrazněné položky v sloupci „Podíl v %“ představují procentuálně nejvýše dotovanou prioritní osu daného ROP.

Jak lze vyčíst z tabulky, priority jsou si napříč regionálními operačními programy velmi podobné, i když jsou odlišně pojmenované. Liší se lehce ve finančním rozdělení a mírně v náplni oblastí podpory, které přirozeně reflektují socioekonomickou situaci regionu. Největší podíly dotací jsou přiděleny zejména prioritním osám s tematikou dopravy a rozvoje měst a obcí. Podíl na prioritní ose věnované cestovnímu ruchu se pohybuje převážně kolem 20 %, pouze v regionálním operačním programu Moravskoslezsko je na cestovní ruch přiděleno 27,2 % dotací.

3.6 Realizační část Regionálního operačního programu Střední Morava

3.6.1 Implementační uspořádání

Implementační uspořádání ROP Střední Morava určuje zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

Do implementační struktury patří subjekty, které se podílejí na řízení a kontrole operačních programů. (Budík, 2009, str. 30)

3.6.1.1 Orgány Regionální rady ROP Střední Morava

Řídícím orgánem Regionálního operačního programu Střední Morava je Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava a nese celkovou zodpovědnost za realizaci programu. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 152) Tato zodpovědnost spočívá hlavně v řízení, monitorování, hodnocení a kontrole činností v rámci ROP SM, také v koordinaci implementační struktury a v zajištění informovanosti a publicity. (Budík, 2009, str. 31)

Orgány Regionální rady určuje zákon a jsou jimi Výbor Regionální rady (VRR), předseda Regionální rady a Úřad regionální rady (ÚRR). Dále je v rámci ROP SM ustanoven Monitorovací výbor ROP Střední Morava, který má na starosti schvalování kritérií pro výběr projektů, monitorování a také zprostředkovávání vazby na sociální partnery a orgány EU. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 173)

Členové Výboru Regionální rady jsou voleni z členů zastupitelstva Olomouckého a Zlínského kraje. VRR schvaluje realizační a řídicí dokumentaci ROP SM, opatření, týkající se publicity a informovanosti o ROP SM, dále schvaluje výběr podporovaných projektů, výroční a závěrečné zprávy, schvaluje také rozpočet a závěrečný účet. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 152 - 153)

Předsedu a místopředsedu volí ze svých řad Výbor Regionální rady. Při této volbě se dbá na to, aby bylo vyrovnané zastoupení obou krajů v těchto funkcích. Předseda je statutárním orgánem Regionální rady a zastupuje ji na venek. Ze své činnosti se zodpovídá Výboru Regionální rady a nese konečnou odpovědnost za implementaci ROP Střední Morava. Svolává a řídí schůze Výboru Regionální rady. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 153)

Úřad Regionální rady je výkonným orgánem Regionální rady. Zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu ROP SM s výjimkou těch, které jsou výhradně svěřeny buď předsedovi Regionální rady, nebo Výboru Regionální rady. Tyto úkoly jsou spojeny s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti Regionální rady. V čele Úřadu Regionální rady stojí ředitel, který je přímo podřízený předsedovi RR. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 174)

3.6.1.2 Vnější subjekty zapojené do implementace ROP Střední Morava

Do implementace ROP Střední Morava jsou zapojeny další útvary, které fungují v rámci ministerstev.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR plní funkci metodického a koordinačního orgánu politiky hospodářské a sociální soudržnosti v programovém období 2007 – 2013. Výkonem této funkce byl pověřen Národní orgán pro koordinaci, který je centrálním oficiálním partnerem vůči Evropské komisi. Zodpovídá za správu monitorovacího systému, publicitu a absorpční kapacitu a metodickou koordinaci pro funkční implementační prostředí.

Ministerstvo financí ČR zaštiťuje dvě výkonné funkce, a sice Auditního orgánu (AO) a Platebního a certifikačního orgánu (PCO).

Výkonem funkce Platebního a certifikačního orgánu je pověřen odbor Národní fond Ministerstva financí. PCO je zodpovědný za přijímání peněz z Evropské unie a následnému předání financí příjemcům strukturální pomoci.

Auditní orgán je vůči Řídicímu orgánu a Platebnímu a certifikačnímu orgánu nezávislý. Výkonem této činnosti je pověřena Centrální harmonizační jednotka pro kontrolu

Ministerstva financí, jejímž úkolem je hlavně kontrolní a ověřovací činnost v oblasti účinnosti fungování operačních programů. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 179 - 180)

3.6.2 Finanční řízení

Strukturálním fondem, který financuje ROP Střední Morava, je Evropský fond regionální pomoci. Hranice maximálního podílu financování ze strany EU je na 85 %. Projekty dále kofinancuje státní rozpočet, rozpočty krajů, rozpočty obcí a ostatní veřejné rozpočty ze strany státu. Krom těch se předpokládá, že se příjemce dotace bude také podílet na financování soukromými zdroji. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 177 - 179)

Peníze z dotace se příjemcům proplácí zpětně, tedy formou ex – post plateb. Příjemce vystaví žádost o proplacení již uskutečněných výdajů v národní měně. Tato žádost je předložena ke kontrole a schválení řídicímu orgánu. Pokud je žádost schválena, dá řídicí orgán pokyn k vyplacení financí na účet příjemce. Tuto platbu provede finanční útvar. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 185 - 187) Příjemce je povinen vést účetnictví nebo daňovou evidenci. V souvislosti s vyúčtováním dotace se doporučuje zřídit speciální bankovní účet, aby byl zajištěn jednodušší průběh kontrol a auditů. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 179) Dotací se dají pokrýt pouze způsobilé výdaje, což lze vysvětlit jako výdaje, které jsou uznatelné a obecně splňují tyto podmínky: jsou vynaloženy v souladu s cílem operačního programu, jsou podloženy průkaznými účetními doklady, musí být uhrazeny po počátečním datu způsobilých výdajů a musí být prokazatelně zaplacený. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005, str. 59) Způsobilé výdaje konkrétně definují příručky žadatele k jednotlivým výzvám.

Protože jedna prioritní osa může být financována pouze jedním strukturálním fondem, bylo zavedeno tzv. křížové financování, které v ojedinělých případech povoluje financování i z Evropského fondu soudržnosti. ROP Střední Morava má limit pro tento druh financování na 10 %. Pokud je používáno křížové financování, tak se řídí Pokyny pro křížové financování na programové období 2007 – 2013, které byly vydány na národní úrovni. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 187)

3.6.3 Kontrolní systém

Finanční kontrolu metodicky řídí, koordinuje a zajišťuje Ministerstvo financí ČR. Tato činnost vychází z platných právních předpisů České republiky a Evropského společenství.

Kontrola na úrovni ROP Střední Morava se rozděluje na vnější a vnitřní kontrolní systém.

Vnitřní kontrolní systém je složen z několika forem. Jenou z nich je, že každý orgán podílející se na implementaci ROP SM má zavedenou vlastní kontrolu, díky které by měl být schopen předcházet vzniku administrativních, systémových nebo záměrných chyb, nebo by je měl být schopen v zárodku vyřešit. Dále je zajišťována řídicí kontrola odpovědnými vedoucími Úřadu regionální rady. Ta v předběžné, průběžné nebo následné kontrole sleduje hlavně účinnost, účelnost a hospodárnost implementace programu.

Internímu auditu se věnuje Útvar interního auditu, který musí být funkčně nezávislý na řídicích a výkonných strukturách, a proto je přímo podřízen předsedovi RR. Náplní činnosti Útvaru interního auditu je přezkoumávat a vyhodnocovat přiměřenost kontrolního systému, včetně prověření správnosti finančních toků a majetkových záležitostí, dále vyhodnocení efektivnosti řízení rizik, mimo jiné předkládá doporučení ke zlepšení vnitřního kontrolního systému.

Úřad RR vykonává kontrolu vůči žadatelům a příjemcům. Tyto kontroly mohou být buď administrativní, veřejnosprávní nebo monitorovací návštěvy. Veřejnosprávní kontroly se provádějí na základě analýz rizik, stížností a zjištění nesrovnalostí.

Vnější nezávislá kontrola je prováděna třemi institucemi. První z nich je Nejvyšší kontrolní úřad, který provádí kontrolu hospodaření s finančními prostředky, jež byly poskytnuty České republice ze zahraničí.

Vlastní auditní činnost je prováděna také orgány Evropské komise, která vykonává kontroly na místě s předchozím minimálně jednodenním upozorněním, nebo požádá daný stát, aby provedl vlastní kontrolu k ověření jedné nebo více transakcí. Pokud kontrola zjistí nějaké nesrovnalosti, chrání finanční zájmy Evropského společenství Evropský úřad pro potírání podvodného jednání. Již z názvu tohoto orgánu je zřejmá náplň tohoto institutu. V ČR s tímto úřadem spolupracuje Nejvyšší státní zastupitelství.

Evropský účetní dvůr vykonává kontrolu především v oblasti financí, prověřuje správnost financování a posuzuje zákonnost výdajů a příjmů ve vztahu ke strukturálním fondům. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 184)

3.6.4 Monitorování

Monitorování je nedílnou součástí řídicí činnosti. Náplní tohoto procesu je zjišťování pokroku v realizaci programu a projektů a následná konfrontace získaných poznatků s předchozím plánem. Tato činnost však probíhá po celou dobu programovacího období. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 185) Monitorování ovlivňuje další implementaci programu a může dokonce iniciovat procesní a procedurální změny v programu nebo v způsobu využívání strukturálních fondů. (Marek & Kantor, 2007, str. 186)

V rámci ROP Střední Morava probíhá finanční, věcné a procedurální monitorování. Jednotlivé formy se zaměřují na sbírání dat k posouzení v určité oblasti. Finanční monitorování sleduje, zda se skutečné čerpání financí shoduje s předloženým plánem financování projektu. Věcný monitoring zohledňuje zejména hledisko plnění stanovených cílů. K tomu je sestaven kvantifikovaný systém monitorovacích indikátorů každého projektu, který usnadňuje tuto činnost. Procedurální monitorování sleduje v reálném čase pokrok implementace projektu. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 185)

Nástrojem pro posouzení postupu a účinnosti programu jsou monitorovací indikátory. Tyto indikátory si určuje žadatel sám a jsou také zohledněny v posuzování žádosti o dotaci. Pokud je projekt vybrán, jsou tyto hodnoty indikátorů závazné a je potřeba jich dosáhnout, jinak bude příjemce podpory pokutován. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 188)

Monitorovací činnost vykonává Monitorovací výbor, který je určen Výborem Regionální rady. Obsazení Monitorovacího výboru v Regionálním operačním programu Střední Morava je rozloženo rovnoměrně mezi několik skupin partnerů. Členy jsou zástupci Regionální rady ROP SM, státní správy (zajímavost ministerstva a auditní orgán), územní samosprávy, hospodářských a sociálních partnerů (Krajské hospodářské komory), univerzit (Univerzita Palackého a Univerzita Tomáše Bati), nestátních a neziskových organizací. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 194)

Mezi výstupy Monitorovacího výboru patří pravidelné monitorovací zprávy jak na úrovni projektů, tak na programové úrovni, a sice výroční zprávy a Závěrečná zpráva o provádění ROP Střední Morava, které je potřeba dodat Evropské komisi. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 198)

3.6.5 Hodnocení

Na monitorovací systém navazuje hodnocení nebo také evaluace. Jejím cílem je zlepšit celkový proces získávání finanční pomoci z fondů s ohledem na konkrétní problémy daného

regionu. Hodnotí se zejména nastavení operačních programů, kvalita nastavených procesů, poskytování informací, projektů, naplňování cílů a institucionální prostředí. (Evaluace (hodnocení), 2009)

Charakter evaluace může být buď strategický, při němž se hodnotí přínos programů k národním a evropským ekonomickým cílům a cílům strukturální politiky, nebo operativní, který hodnotí, zda operační programy skutečně dosahují stanovených cílů. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, str. 190)

Hodnocení se provádí plánovaně nebo neplánovaně, ale náplň hodnocení se odvíjí od časové souvislosti k projektu nebo programu. (Marek & Kantor, 2007, str. 192)

Předběžné hodnocení, nebo také evaluace ex – ante, se zaměřuje na vazby mezi globálními cíli, specifickými cíli a opatřeními, dále by se mělo zaměřit na existenci a relevanci indikátorů výstupů, výsledků a dopadů a celkovou spolehlivost kvantifikace cílů. V této fázi je příhodné, aby hodnotitel měl aktivní přístup ke zlepšování ukazatelů.

Od průběžného hodnocení (interim evaluace) se očekává, že bude zkoumat míru dosažené účinnosti na základě údajů, které jsou k dispozici během monitorování. Průběžně také hodnotí kvalitu a relevanci ukazatelů. (Píšová, 1999, stránky 15 - 16)

Pod pojmem ex – post evaluace se rozumí následné hodnocení po ukončení programu nebo projektu. Jeho cílem je *„analyzovat použití zdrojů a podat zprávu o účinnosti a výkonnosti intervencí a rozsah naplnění očekávaných efektů. Zaměřuje se na faktory úspěchu a selhán a na udržitelnost výsledků a dopadů.“* (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005, str. 13)

Na základě ex – ante evaluace ROP Střední Morava byla rozšířena soustava indikátorů. Posouzení vlivu koncepce na životní prostředí doporučilo klást větší důraz na vytvoření systému indikátorů a environmentálních kritérií pro vývěr projektu. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2013, stránky 204 - 206)

4 ADMINISTRACE A SYSTÉM VÝBĚRU PROJEKTŮ ROP STŘEDNÍ MORAVA

Administrace a systém výběru projektů je u každého operačního programu trochu odlišný. Proto je vždy při podávání žádosti o dotaci nutné řídit se pokyny, které jsou vždy součástí příručky žadatele. Jako východisko pro sumarizaci těchto postupů jsem zvolila Příručku pro žadatele 9.9, aktualizovanou 11. 12. 2013, která je přílohou 49. výzvy.

4.1 Výzva

Impulzem pro projektové žádosti jsou výzvy. (Evropská komise, 2012, str. 5) Výzvy nejsou uveřejňovány pravidelně, ale o jejich vyhlášení se žadatelé mohou dozvědět z tisku, úřední desky nebo z webových stránek, (Marek & Kantor, 2007, str. 171) u ROP Střední Morava jsou to konkrétně internetové stránky Regionální rady ROP SM a pak stránky Strukturálních fondů EU. Vytváření výzev je náplní práce Regionální rady Regionálního operačního programu Střední Morava. (Budík, 2009, str. 30)

Výzva obsahuje datum vyhlášení výzvy, název programu, prioritní osy a oblasti nebo podoblasti podpory. Nedílnou součástí jsou cíle a strategie pro jejich dosažení, výčet podporovaných aktivit. Dále výčet podporovaných aktivit a podmínky nezbytné pro realizaci projektů, včetně podmínek pro zpracování a předložení projektové žádosti. Nechybí ani seznam oprávněných žadatelů, podmínky poskytnutí dotace, doporučená struktura financování, kontakty, a konečný termín pro předkládání projektových žádostí. (Příručka pro žadatele 9.9, 2013, stránky 20 - 21)

4.2 Žadatel

Kdo může být žadatelem pro jednotlivé výzvy je upraveno pro každou výzvu a její oblasti podpory zvlášť.

Obecně však žadatel musí splňovat několik logických podmínek. Všechny údaje, které v žádosti uvede, musí být pravdivé. Žadatel nesmí být v exekuci, nesmí proti němu probíhat konkursové řízení, nesmí být v exekuci, pokud je fyzickou osobou, nesmí mu být soudně zakázána provozovací činnost. Dále musí být schopen finančně udržet projekt po celou dobu jeho trvání a nesmí projekt financovat z dalšího dotačního programu. (Příručka pro žadatele 9.9, 2013, stránky 15 - 14)

4.3 Žádost⁵

Celkový cyklus žádosti se dělí na několik etap, jejichž konečné časové lhůty jsou specifikované v harmonogramu výzvy. Tento harmonogram žadateli poskytuje i takový přehledný návod, jak má při podávání a celkovém průběhu žádosti postupovat.

4.3.1 Příprava žádosti

Ještě však než začne Etapa 1, musí mít žadatel podanou projektovou žádost. Aby mohl takovou žádost sestavit, musí mít jasnou představu o tom, jak by měl jeho projekt vypadat, musí mít rozmyšleno, jaká forma podpory z programu ROP Střední Morava se nejvíce hodí k jeho projektovému záměru a podle toho směřovat svůj postup přípravy žádosti a povinných příloh.

V období 2007 – 2013 se podávaly žádosti prostřednictvím webové aplikace BENEFIT7, která je rozhraním mezi realizátorem projektu a zprostředkujícím orgánem. (Budík, 2009, str. 48) Stěžejními aspekty jsou zde přílohy: Marketingová analýza, Popis investičního záměru a Finanční a ekonomická analýza. K posouzení realizovatelnosti projektu a finančnímu zhodnocení slouží zejména studie proveditelnosti. (Sieber, 2004, str. 6) Zde musí být uvedena východiska, zdůvodnění a podrobný popis jednotlivých částí projektu. Po finálním uložení všech požadavků podání žádosti do aplikace BENEFIT7, je vygenerována verze žádosti pro tisk. Žádost totiž musí být podána i fyzicky a spolu s povinnými přílohami (čestná prohlášení, doklady o právní subjektivitě, analýzy a podnikatelský záměr, doklady o zajištění financování a další přílohy s případnou fotodokumentací podle povahy projektu) je doručena v zalepené předepsané obálce na příslušné oddělení Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava.

4.3.2 Etapa 1

Etapa 1 začíná hned po konečném termínu pro podávání žádostí rozlepením obálek a kontrolou přijatelností. U každé výzvy jsou definována kritéria přijatelnosti v dokumentu Kritéria pro výběr projektů. Proces posuzování probíhá formou odpovědí ANO/NE na jednotlivá kritéria. Pokud je odpovězeno na jakoukoliv položku NE, je žádost automaticky vyřazena. V opačném případě je žádost postoupena ke kontrole formálních náležitostí.

⁵ Pokud není uvedeno jinak, jsou části této podkapitoly čerpány z *Příručky pro žadatele 9.9 pro ROP Střední Morava*.

Zde probíhá hodnocení také na základě souhlasných či nesouhlasných odpovědí na kritéria formálních náležitostí. Rozdílem však je, že pokud je odpověď NE, je žadatel vyzván, aby nedostatek do 5 pracovních dnů opravil, jinak bude žádost vyřazena. Kritéria formálních náležitostí zohledňují relevanci a výši monitorovacích indikátorů, splnění eliminačních podmínek finanční a ekonomické analýzy, a pokud je žadatel nepodnikatelský subjekt, tak finanční zdraví žadatele.

Dále postupuje žádost k věcnému hodnocení projektové žádosti, které je prováděno pomocí multikriteriálního bodového hodnocení. U každého aspektu je určen maximální počet dosažitelných bodů a také eliminační kritéria, která jsou nezbytné pro postoupení do Etapy 2. Ohled se bere také na hodnocení hospodárnosti, kdy je podmínkou, že projekt musí mít minimálně 70 % svých výdajů způsobilých.

Po tomto procesu jsou žádosti s nejvyšším počtem bodů s ohledem na finanční alokaci zdrojů dané výzvy schváleny Výborem Regionální rady k dopracování, tedy postupují do Etapy 2. Pokud je počet kvalitních žádostí větší než finanční objem výzvy, pak VRR může schválit i náhradní žádosti.

4.3.3 Etapa 2

Dopracování projektu je stanoveno dokumentem Podmínky pro dopracování projektu. Také v této etapě je potřeba dodat povinné přílohy, které jsou uvedeny v dopise oznamujícím žadateli, že jeho žádost byla vyprána k dopracování v rámci ROP Střední Morava.

Následné hodnocení dopracovaných projektů probíhá na základě kritérií dopracování projektu stanovených v dokumentu Kritéria pro výběr projektu. Dopracovaná žádost není doporučena ke schválení, pokud je odpověď na jakékoli kritérium záporná. Podle povahy nedostatku může být žadatel vyzván, aby opravil svoji chybu, na to má lhůtu 5 pracovních dnů. Lhůta může být v některých případech prodloužena.

Součástí této etapy je také doložení závazného řešení financování projektu a jeho udržitelnosti na základě standardní a nestandardní formy financování, případně další formy financování. U standardního financování se uvažuje o financování z bankovního úvěru, financování z veřejných rozpočtů a financování z vlastních zdrojů žadatele. Za nestandardní formu financování jsou považovány půjčky/úvěry neposkytované bankou. Tato forma s sebou nese nutnost dodání podkladů k expertnímu posouzení.

Pokud žádost splňuje všechny podmínky a kritéria Etapy 1 a 2, je projekt doporučen Výboru Regionální rady ke schválení. To probíhá na neveřejných jednáních VRR.

4.3.4 Etapa 3

V Etapě 3 jsou projekty předány pracovníkům Odboru kontroly a plateb, kde provedou analýzu rizik a ex – ante kontrolu projektu. Po této administraci projektu je uzavřena Smlouva o poskytnutí dotace.

4.4 Realizace⁶

Proces realizace projektu upravuje Příručka pro příjemce. (Příručka pro příjemce 9.5, 2013, str. 8) Tato příručka je součástí každé výzvy. Krom toho by měl být průběh projektu zřejmý také ze Smlouvy o poskytnutí dotace nebo z jejích příloh.

Zahájení projektu musí proběhnout nejpozději 6 měsíců ode dne uzavření Smlouvy o poskytnutí dotace. Ohledně určitých postupů se příjemce dotace musí řídit zákony a dále pak Metodickými pokyny ROP Střední Morava. Příkladem může být Metodický pokyn Zadávání zakázek a veřejných zakázek v programovém období 2007 – 2013 nebo Způsobilé výdaje.

Pokud během realizace dojde k nějaké podstatné nebo nepodstatné změně v průběhu projektu, je povinností příjemce dotace o těchto změnách vyplnit Formulář Oznámení příjemce o podstatných změnách nebo u nepodstatných změn musí být tato změna popsána v nejbližší monitorovací zprávě.

Povinností příjemce dotace je také naplnit závazek k určité formě publicity. Musí informovat veřejnost, že tento projekt byl realizován za finanční spoluúčasti EU. Pro tyto případy je vyhotoven Metodický pokyn Publicita.

Významnou stránkou realizace je financování. Tato oblast by měla příjemce dotace nejvíce zajímat, protože finanční záležitosti a toky se u dotací řídí specifickými pravidly. Financování výdajů projektu probíhá až na výjimky ex – post a příjemce vystaví žádost o platbu, jejíž součástí je soupiska účetních dokladů. Celkově je potřeba, aby příjemce vedl účetnictví a daňovou evidenci projektu odděleně od vlastního účetnictví.

Kontrola projektu je prováděna hlavně za účelem odhalení odchylek od žádoucího stavu. Příručka pro příjemce definuje průběh, formy a druhy kontroly, upravuje sankce za porušení rozpočtové kázně nebo smluvních podmínek, vymezuje práva a povinnosti kontrolorů a kontrolovaných osob.

Během realizace projektu je příjemce povinen také vykazovat monitorovací zprávy a hlášení, kde podává informace o plnění monitorovacích indikátorů.

⁶ Pokud není uvedeno jinak, jsou části této podkapitoly čerpány z *Příručky pro příjemce 9.5 pro ROP Střední Morava*.

4.5 Ukončení a archivace⁷

Ukončením fyzické realizace projektu se rozumí uzavření všech aktivit projektu, které jsou v souladu se Smlouvou o poskytnutí dotace. Pro doložení této skutečnosti je potřeba dodat příslušné dokumenty, jimiž jsou předávací protokoly, certifikace, prezenční listina, fotodokumentace, výstup z kolaudačního řízení a další.

Výše zmíněné dokumenty jsou součástí Závěrečné monitorovací zprávy, která musí být odevzdána do 22 pracovních dní od fyzického ukončení realizace projektu.

Příjemce je povinen archivovat všechnu relevantní dokumentaci po dobu deseti let od ukončení projektu. Archivovat může příjemce buď ve vlastních prostorech, nebo si musí z vlastních zdrojů zaplatit profesionální službu. (Budík, 2009, str. 71)

⁷ Pokud není uvedeno jinak, jsou části této podkapitoly čerpány z *Příručky pro příjemce 9.5 pro ROP Střední Morava*.

5 ANALÝZA VYŘAZOVACÍCH KRITÉRIÍ PRO VÝBĚR PROJEKTŮ ROP STŘEDNÍ MORAVA

Pro tuto analýzu jsem si vybrala Výzvu č. 49, která byla vyhlášena 11. 12. 2013. Výzva byla zveřejněna na internetových stránkách Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava. Podstatnými spisy k analýze kritérií byly hlavně následující dokumenty: Vyhlášení výzvy V 49 V21 IPRM Atraktivní Olomouc 1.0, Vyhlášení výzvy V 49 V34 1.0 a Kritéria pro výběr projektů VK 1.1.

Všechny tyto dokumenty jsem posuzovala z pohledu žadatele. Toto hledisko je důležité, protože žádosti o dotace jsou podávány právě na základě příslušných výzev a daných kritérií.

5.1 Výzvy

Každá z výše zmíněných výzev je připravena pro jinou prioritní osu a specifickou oblast podpory, proto jsou jejich specifiky odlišné, ale ve své podstatě kopírují stejný vzor, podle kterého jsou sestavovány.

I když cíle nejsou úplně konkrétní, může žadatel pocitově posoudit, jestli a do jaké míry připravovaný projekt tyto cíle naplňuje. Pokud žadateli v této oblasti chybí představivost, získá hmatatelnější informace v kapitole Podporované aktivity v rámci výzvy. Zde jsou celkem přehledně popsány možnosti realizace projektů.

Podmínky pro zpracování, předložení projektové žádosti, dopracování projektu a následnou realizaci jsou však v obou případech velice stručné a neobsahují všechny potřebné informace o povinných přílohách k žádosti o dotaci z dané výzvy. Je zde sice uveden odkaz na Příručku pro žadatele, ale i v ní je tato část uvedena velice vágně a nekonkrétně s doporučením na příslušnou výzvu. Toto cyklické odkazování může být celkem slabým místem všech výzev. Nicméně žadatel může tyto informace získat přímo na Úřadu Regionální rady, nebo je může odušit z internetové aplikace BENEFIT7. Po podrobnějším prohledání ostatních metodických pokynů žadatel zjistí, že některá tvrzení je potřeba podložit finanční a ekonomickou analýzou nebo marketingovou analýzou, které jsou součástí studie proveditelnosti.

Oprávnění žadatelé a podmínky poskytnutí dotace jsou jasně definované a je celkem jednoduché určit, zda žadatel projde tímto sítím vyřazovacích kritérií.

Doporučená struktura financování a způsobilost výdajů, které jsou definované pro jednotlivé aktivity podporované konkrétní výzvou, jsou celkem přehledným návodem, jak stanovit rozpočet.

Alokace finančních prostředků je stanovena v samostatné kapitole, současně se Výbor RR chrání před financováním nekvalitních projektů podmínkou, že pokud v případě malého počtu kvalitních žádostí, může být maximální výše rozdělených peněz snížena ve prospěch jiné aktivity.

Kontaktní údaje a konečný termín odevzdání žádostí jsou uvedeny na konci výzvy. Ani zde nejsou specifikovány přílohy žádosti, pouze údaje o označovacím štítku vygenerovaném z aplikace BENEFIT7.

Příloha č. 1 Výzvy k předkládání projektů, která popisuje nezbytné podmínky pro dopracování projektů, je oproti specifikaci podmínek podávání žádostí celkem přehledná a upřesňuje, které aspekty se v Etapě 2 budou hodnotit.

5.2 Kritéria pro výběr projektů

5.2.1 Posouzení přijatelnosti projektu

Název kritéria	Odpověď
Žadatel je oprávněným příjemcem pro danou oblast/podoblast podpory?	ANO/NE
Projekt je svým zaměřením v souladu s cíli a podporovanými aktivitami příslušné oblasti/podoblasti podpory a podmínkami výzvy.	ANO/NE
Projekt bude realizován na území regionu soudržnosti Střední Morava v souladu s podmínkami programu a výzvy?	ANO/NE
Respektuje projekt minimální a maximální výši dotace stanovenou pro danou oblast/podoblast podpory v příslušné výzvě?	ANO/NE
Finanční zdraví žadatele u podnikatelských subjektů dosahuje přijatelných hodnot A, B, C, D. <i>V případě jiné právní formy žadatele, než podnikatelského subjektu, není toto kritérium relevantní.</i>	ANO/NE

Tabulka č. 8: Kritéria posouzení přijatelnosti projektu: převzato z Kritéria pro výběr projektů VK 1.1

Kritéria pro posouzení přijatelnosti logicky kopírují požadavky na žadatele a základní podmínky poskytnutí dotace. Sporným bodem může být „Finanční zdraví žadatele...“, kdy je obtížné dohledat v základní dokumentaci, jakým způsobem se kategorie určují.

5.2.2 Kontrola formálních náležitostí projektu

Název kritéria	Odpověď
Je doložena vytištěná verze elektronické žádosti?	ANO/NE
Vytištěná verze elektronické žádosti je shodná s elektronickou žádostí podle unikátního kódu? <i>Žadatel vytiskne finální verzi webové žádosti a unikátní kód (tzv. hash) mezi tištěnou projektovou žádostí a webovou žádostí musí být shodný.</i>	ANO/NE
Je doložen požadovaný počet paré žádosti a příloh (1 x originál nebo ověřená kopie, 1 x kopie prostá)? <i>Žadatel doloží 2 paré příloh (1 x originál nebo ověřená kopie, 1 x kopie prostá) povinných (a nepovinných) příloh.</i>	ANO/NE
Žádost a přílohy obsahují stanovené náležitosti pro jednotlivé oblasti /podoblasti podpory? Jsou úplné, aktuální, vzájemně provázané a nemají zjevné vady? <i>Povinné přílohy a požadavky na jejich náležitosti jsou popsány v příloze č. 2 Příručky pro žadatele.</i>	ANO/NE
Tištěná žádost je podepsána statutárním zástupcem nebo jeho zplnomocněným zástupcem? <i>Pokud je projektová žádost podepsána jinou osobou než statutárním zástupcem, musí být doložena ověřená plná moc.</i>	ANO/NE
Stanovil si žadatel ve své žádosti indikátory v souladu s předloženým projektem v příslušné výzvě a také vzhledem k cílům projektu? <i>Indikátory musí být stanoveny dle Metodického pokynu</i>	ANO/NE
Žadatel z veřejného sektoru nebo nestátní neziskové organizace odpovídajícím způsobem zdůvodnil dosažené hodnoty E, F v rámci Finančního zdraví <i>Požadavky na zdůvodnění dosažení hodnot E, F v rámci Finančního zdraví u všech subjektů, vyjma podnikatelských subjektů, jsou definovány v textaci Výzvy k předkládání projektových žádostí. V případě podnikatelského subjektu není toto kritérium relevantní.</i>	ANO/NE

Tabulka č. 9: Kritéria pro kontrolu formálních náležitostí projektu: převzato z Kritéria pro výběr projektů VK I.1

Formální náležitosti musí být dodrženy u jakýchkoli úředních jednání a tato kritéria nejsou nijak nesplnitelná. Vstřícný přístup ze strany úřadu je zde vidět na opravné lhůtě.

V kritériu „Žadatel z veřejného sektoru...“ je evidentní, že chybí podmínka irelevantnosti pro žadatele, kteří získali bodové hodnocení A, B, C nebo D. Nejspíše je nedostatek tohoto bodu již zavedenou praxí přehlížen, což není postup, který by se v této problematice měl akceptovat.

5.2.3 Kritéria pro věcné hodnocení – Etapa 1

Hodnocená skupina kritérií	
Etapa 1	Maximální počet bodů
1. Soulad projektu s cíli ROP Střední Morava a s vazbou na vyvážený rozvoj území	20
2. Hodnocení potřebnosti, udržitelnosti, efektivity a hospodárnosti projektu a vazby na monitorovací indikátory ROP Střední Morava – Eliminační kritérium – projekt musí získat minimálně 50% bodového ohodnocení v části A, B a C	
A. Potřebnost a udržitelnost projektu	30
B. Efektivita a hospodárnost	30
C. Vazba na monitorovací indikátory ROP Střední Morava	10
D. Kapitálová přiměřenost žadatele	10
CELKEM	80
CELKEM za Etapu 1	100

Tabulka č. 10: Struktura hodnocených kritérií Etapy 1: převzato z Kritéria pro výběr projektů VK 1.1

Soulad projektu s cíli ROP Střední Morava a s vazbou na vyvážený rozvoj území se posuzuje podle lehce odlišných hodnoticích kritérií pro individuální projekty a pro individuální projekty předložené v IPRM nebo IPRÚ. V prvním případě se navíc kladně zohledňuje, zda je projekt umístěn do oblasti s nízkým výskytem již podpořených projektů. Obě tyto varianty hodnocení jsou však v definicích naplňování cílů ROP SM a cílů programů velice neurčité. Bodové hodnocení se uděluje na základě nekvantifikovaných ukazatelů, které se odlišují jen měrovými příslovci a jejichž výklad je věcí názoru. Krom toho zde musí žadatel postrádat logiku, neboť soulad s cíli byl hodnocen již v posouzení přijatelnosti. Územní dopad je údaj, který se dá měřit, jenže toto je položka, která by měla být závislá na povaze projektu. Posledním posuzovaným bodem v této skupině kritérií je synergie a komplexnost, kde se hodnotí vazba na další projekty. Zde je opět velice vágní definice bodového rozhraní, nemluvě o tom, že samotný pojem synergie je možno chápat mnoha způsoby.

Druhé části kritérií (Hodnocení potřebnosti, udržitelnosti, efektivity a hospodárnosti projektu a vazby na monitorovací indikátory ROP Střední Morava) je přidělen maximální počet bodů 80, lze tedy z toho usuzovat, že se jedná o závažné oblasti hodnocení. Nicméně hned u první podoblasti hodnocení nejsem přesvědčena o tom, že kritéria jsou volena s rozmyslem. Potřebnost a udržitelnost je hodnocena ze tří hledisek. Prvním z nich je účel a smysl projektu, respektive zda má vliv na řešení projektu a zda je doložitelná míra zlepšení

oproti variantě bez realizace projektu. Tato kritéria jsou relevantní, mohly by být ohodnoceny lépe než maximálními 6 body. Kamenem úrazu je hodnocení marketingové analýzy projektu, které nezohledňuje kvalitu ani přínos projektu, ale jen kontroluje, zda žadatel provedl určité kroky ve zpracování marketingové analýzy. Z logiky věci tedy vyplývá, že i kdyby marketingová analýza odhalila základní nedostatky v kvalitě projektu, přesto tento projekt může obdržet plný počet bodů, pokud analýza obsahuje všechny kontrolované údaje. Pokud žadatel uvažuje prakticky, musí tahle položka pro něj představovat celých 18 bodů bez úvahy o neúspěchu. Neadekvátnost rozdělení bodů se odráží i ve třetím bodu kategorie Potřebnosti a udržitelnosti projektu, kdy je vazba na další části analýzy projektu naprosto podhodnocena maximální hranicí 6 bodů, ačkoli položky ze studie proveditelnosti (odhad poptávky a soulad marketingové analýzy s monitorovacími indikátory) můžou zcela jasně zhodnotit udržitelnost projektu. Při pohledu na zvolená kritéria nezbyvá nic jiného než konstatovat, že potřebnost je hodnocena marginálně a pro měření udržitelnosti byla zvolena nevhodná metoda zejména proto, že udržitelnost je údaj, který se dá vyjádřit pomocí ekonomických ukazatelů, například pokud kumulované $CF \geq 0$, lze hovořit o příznivém vývoji.

Efektivitě a hospodárnosti projektu bylo přiděleno maximálně 30 bodů. Z definice pod nadpisem se posuzuje výše celkových výdajů projektu a jeho socioekonomických přínosů na jednotku výstupů, výsledků a dopadů. A skutečně tomu tak v případě efektivity je, ale bohužel není využit potenciál tohoto parametru. Ekonomické vnitřní výnosové procento a ekonomická čistá současná hodnota jsou parametry, které dokážou měřit socioekonomický přínos projektu a celkem efektivně by mohly být hlavním hlediskem při přidělování dotací. Tristní je, že pokud má být analýza ekonomického vnitřního výnosového procenta opravdu kvalitní, je to opravdu nákladná záležitost a k tomu není maximálních 18 bodů nijak motivačních. Při hospodárnosti je pochopitelné poměřovat hlavní náklady s optimální cenou v místě realizace projektu. Rozmezí a dané bodové hodnocení ale paradoxně podporuje absurdní lpění na úsporách, i když může cena být nízká na úkor kvality. Každopádně hospodárnost je kritérium, které by si zasloužilo vyšší bodové ohodnocení než je 8 nebo by přímo mělo být vyřazovacím kritériem pro posuzování projektu. Nesrozumitelně je definováno kritérium popis investičního záměru. Dá se vykládat minimálně dvěma způsoby, a sice jako věcná shoda investičního záměru a webové žádosti BENEFIT7, potom toto kritérium musí být jednoznačně vyřazovací v kategorii formálních náležitostí, nebo jako vnitřní koherence projektu a v tom případě jsou 4 body úsměvně malé maximum, kterého se dá dosáhnout.

Kritéria Vazba na monitorovací indikátory ROP Střední Morava a Kapitálová přiměřenost žadatele pouze bodově oceňují již předchozí vyřazovací kritéria splněná při kontrole formálních náležitostí. Tento krok má být nejspíše obranným štítem před situacemi, kdy příjemce dotace není schopen projekt uskutečnit na základě špatně zvolených indikátorů nebo by příčinou nerealizování projektu byla nízká kapitálová přiměřenost žadatele. Otázkou je, zda je 10 bodů v tomhle ohledu dostatečně eliminačních.

Pokud se podíváme na tuto část hodnocení realisticky, jsou zde základní nedostatky ve zdvojování již prozkoumaných kritérií. Dalším aspektem nedostatečné vážnosti je, že žadatel projekt musí zcela účelově vychválit a hodnotitel pak nemůže projekt racionálně a objektivně podle těchto kritérií ohodnotit. Zbytečně moc bodů je přidělováno formálním položkám a kritéria, která jsou podložena finanční a ekonomickou analýzou nebo studií proveditelnosti, tak ztrácejí svoji sílu.

5.2.4 Kritéria pro věcné hodnocení – Etapa 2

č.	Název kritéria	Odpověď
1.	Ekonomika žadatele je dostatečná, aby zvládl financování projektu	ANO/NE
	Žadatel doložil, že má zajištěny finanční prostředky nejen na realizaci projektu, ale i na pokrytí provozní fáze minimálně po dobu udržitelnosti.	
2.	Partnerství	ANO/NE
	Pokud je do projektu zapojen partner, posuzuje se míra jeho zapojení do projektu a následného využívání. Partnerství musí být smysluplné, funkční a nezbytné pro realizaci projektu. Partnerstvím není zapojení uživatele, dodavatele či odběratele. <i>(Pokud partner není zapojen, není hodnoceno)</i>	
3.	Personální a organizační zajištění projektu	ANO/NE
	Posuzuje se, zda žadatel má dostatečné personální zajištění v souvislosti s jednotlivými fázemi realizace projektu. Hodnotí se zkušenosti, reference, složení a kapacita zapojení členů realizačního týmu s řízením projektů obdobného charakteru.	

Tabulka č. 11: Kritéria pro hodnocení žadatele: převzato z Kritéria pro výběr projektů VK 1.1

Kritéria pro hodnocení žadatele jsou zdánlivě přijatelná, jasně definovaná a naprosto logická, ale tato formulace může vést u hodnotitelů k různým výkladům a splnění těchto podmínek může záležet na úhlu pohledu.

č.	Název kritéria	Odpověď
1	Není v rozporu s legislativou Evropské unie a České republiky? Hodnotí popis a kategorizace veřejných zakázek související s realizací projektu a dále, zda projekt zakládá veřejnou podporu či zda projekt generuje příjmy. Projekt musí být obecně v souladu s legislativou Evropské unie a České republiky. Musí být dodány všechny relevantní podklady, které jsou nezbytné pro posouzení.	ANO/NE
2	Harmonogram projektu Hodnotí se, zda je harmonogram prací reálný a proveditelný včetně popisu harmonogramu zadávání zakázek/veřejných zakázek a dále se kontroluje, zda harmonogram obsahuje všechny aktivity, které jsou stěžejní zejména pro realizaci projektu. Hodnotí se, zda harmonogram zahrnuje všechny fáze projektu (přípravná, realizační a závěrečná fáze) včetně všech časových milníků, které jsou relevantní pro průběh projektu. Nastavení harmonogramu musí být časově reálné, respektovat případnou sezónnost prací, časové rezervy a logickou posloupnost aktivit.	ANO/NE
3	Popis udržitelnosti Hodnotí se, jak je popsáno zajištění realizace projektu a jeho výsledků a výstupů po celou dobu udržitelnosti při využití personálních a dodavatelských kapacit, financování během udržitelnosti a zajištění technických podmínek včetně variant řešení.	ANO/NE
4	Majetkové vztahy Posuzuje se, zda způsob řešení majetkových vztahů je dostatečně doloženo a	ANO/NE

Tabulka č. 12: Kritéria pro hodnocení kvality a proveditelnosti projektu 1/2: převzato z Kritéria pro výběr projektů VK 1.1

	ošetřeno tak, že nebude ohrožena realizace projektu a jeho provozní fáze.	
5	Popis technického a technologického řešení Posuzuje se, zda je z doložených podkladů (snímek z katastrální mapy, grafické vyjádření z technické dokumentace atd.) jasné, které pozemky a případně budovy nebo jejich části budou dotčeny realizací projektu. Hodnotí se, zda byla po technické stránce zvolena nevhodnější varianta řešení ve vazbě na cílovou skupinu a alternativy řešení projektu. Taktéž se hodnotí, zda byly dostupné varianty řádně posouzeny a porovnány. U vybrané varianty se posuzují vlastnosti stanoveného technického řešení. Dále se hodnotí popis připravenosti projektu.	ANO/NE
6	Rozpočet projektu Hodnotí se, zda rozpočet je systematicky rozdělen na jednotlivé celky či stavební objekty, zda je dostatečně jasný, přehledný, podrobný a provázaný s aktivitami projektu. Hodnocena je i správnost členění rozpočtu dle způsobilých a nezpůsobilých výdajů. Všechny způsobilé výdaje jsou vynaloženy v souladu s principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti.	ANO/NE
7	Nedošlo k zásadním změnám v projektu Hodnotí se, zda v dopracovaném projektu jsou zachovány základní parametry a charakteristika projektu, které byly předmětem etapy č. 1.	ANO/NE

Tabulka č. 13: Kritéria pro hodnocení kvality a proveditelnosti projektu 2/2: převzato z Kritéria pro výběr projektů VK 1.1

Hodnocení kvality a proveditelnosti projektu nemá šťastně zvolenou formu. Odpovědi ANO/NE se nehodí úplně na všechna kritéria. Od čísla 3 jsou kritéria celkem neelegantně a šroubovitě nastavena a u čísla 5 je dokonce položka: „Dále se hodnotí popis připravenosti projektu.“ Na kterou se skutečně nedá odpovědět ano nebo ne.

č.	Název kritéria	Odpověď
1	Udržitelný rozvoj	
	Projekt nesmí mít negativní vliv na udržitelný rozvoj.	
	Hlavní kvantifikovatelná environmentální kritéria	ANO/NE
	Hodnotí se, zda projekt naplní hlavní kvantifikovatelná kritéria uvedená v ROP Střední Morava	
	Vedlejší kvantifikovatelná environmentální kritéria	ANO/NE
	Hodnotí se, zda projekt naplní ostatní kvantifikovatelná kritéria uvedená v ROP Střední Morava	
2	Nekvantifikovatelná environmentální kritéria	ANO/NE
	Hodnotí se, zda projekt naplní nekvantifikovatelná kritéria uvedená v ROP Střední Morava	
	Rovné příležitosti	ANO/NE
	Projekt nesmí mít negativní vliv na rovné příležitosti. Posuzuje se vliv projektu na rovné příležitosti, míra kvantifikovatelnosti pozitivních dopadů na rovné příležitosti znevýhodněných skupin.	

Tabulka č. 14: Kritéria pro hodnocení horizontálních témat: převzato z *Kritéria pro výběr projektů VK 1.1*

Z hodnocení horizontálních témat musí mít žadatel pocit, že se jedná o pro forma záležitost. Speciálně v oblasti rovných příležitostí se hodnotí vliv projektu na rovné příležitosti a míra kvantifikovatelnosti pozitivních dopadů na rovné příležitosti znevýhodněných skupin. Při takto formulovaném kritériu považuji za nelogické, aby se dalo odpovědět ano nebo ne. Zarážející je i fakt, že takto definované kritérium může ovlivnit celkovou možnost získání dotace.

5.3 Struktura požadavků výzev ve vztahu ke kritériím výběru

Požadavky výzev nejsou vyčerpávající vzhledem ke kritériím pro výběr projektu. Informační mezery jsou hlavně v podmínkách pro zpracování a předložení žádosti. Žadatel se tak musí nechat vést strukturou kritérií, aby předložil správné dokumenty.

Struktura výzvy nekoresponduje s logickým uspořádáním kritérií, a tak se může jevit výzva nepřehledně. Celkově kritéria pro výběr projektu upřesňují výzvy, což samo o sobě nemusí být na škodu, ale problematickým může být fakt, že kritéria jsou obecná a od výzev se očekává, že jasně definují požadavky, což ne vždy splňují.

Už z podstaty neintuitivního křížového nebo cyklického odkazování mezi dokumenty je pro žadatele začátečníka velice těžké sestavit žádost tak, aby byla v pořádku a uspěla. Tato skutečnost pak zcela zbytečně vytváří potřebu najmout si odborníka, který má zkušenosti v oblasti strukturálních fondů nebo se dokonce sestavováním žádostí o dotace živí.

6 ZÁVĚR

Prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie se České republice dostalo široké možnosti čerpání dotačních prostředků. Na základě strategických dokumentů a zkušeností z minulého programovacího období byl vytvořen implementační systém, který měl získávání financí zpřístupnit. Pro přerozdělování pak bylo zhotoveno 24 operačních programů, které se nadále dělí na prioritní osy a oblasti podpor. Už jen toto základní rozdělení má složitou hierarchii a činí tak problematiku strukturálních fondů nepřehlednou.

O to více je tato netransparentnost cítit v administrativní soustavě Regionálního operačního programu Střední Morava. Celková implementační struktura je velice složitá ať už z personálního uspořádání nebo z administrativního zakotvení. To se odráží i na samotném systému řízení projektů. Dokumentace k výzvám je příliš obsáhlá a důležité body jsou mnohdy popsány v několika metodických příručkách, legislativních pravidlech a nařízeních, ve kterých by nezkušený žadatel či příjemce nehledal souvislost.

Proces podání žádosti je velice náročný na kvanta administrativních postupů, které musí dodržovat jak žadatelé, tak úředníci. V takovýchto podmínkách je velice lehké dopustit se nějaké chyby, která vede k neefektivnímu přerozdělování finančních prostředků.

Analýza vyřazovacích kritérií poukazuje hlavně na vágnost předepsaných ukazatelů, které nemotivují k vytváření kvalitních projektů podloženými skutečně měřitelnými analýzami, ale spíše podněcují žadatele k účelovému vyplnění žádosti. Velká míra ohybatelnosti některých z kritérií rozhodně nepřidává na věrohodnosti systému hodnocení. Minimálně ze zcela praktických důvodů by mělo být podporováno vytváření kvalitních studií proveditelnosti, aby příjemci dotace měli dobrý základ pro realizaci projektu.

Česká republika se nyní nachází na prahu nového programovacího období a je evidentní, že je co zlepšovat. Při řešení stávajících problémů by se měl dát důraz zvláště na přípravu přehlednějších a jednoznačnějších podkladů pro získávání dotací. Dále by měla být věnována pozornost administrativnímu procesu, který by měl být jednodušší a výkonnější. V neposlední řadě by byla nasnadě proměna formy vyřazovacích kritérií, jež by měla v budoucnu zohledňovat více měřitelné údaje a ne stylistický talent žadatele. Jen tak bude docházet ke správnému a účinnému čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Budík, J. (2009). *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní.
- Evaluace (hodnocení)*. (30. 11. 2009). Získáno 5. 7. 2014, z ROP Střední Morava:
<http://www.rr-strednimorava.cz/rop-sm/evaluace-hodnoceni?highlightWords=evaluace>
- Evropská Komise. (2011). *Rozhodnutí Evropské komise ze dne 21.12.2011*. Brusel.
- Evropská komise. (2012). *Česká republika a Evropský sociální fond*. Luxembourg: Evropská unie, 2012.
- Evropská komise. (2012). *Průvodce financováním z EU pro začátečníky*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie.
- Evropská komise. (2. 7. 2013). *Regionální politika - info regio*. Získáno 29. 6. 2014, z Info regio: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/czech/index_cs.htm
- Fontaine, P. (2010). *Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie.
- Havránek, J., Fibichová, Z., & Grolig, D. (2007). *Průvodce fondy EU 2007 - 2013*. Brno.
- Chvojková, A., & Květoň, V. (2007). *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 - 2013*. Praha: IREAS, Institt pro strukturální politiku, o. p. s.
- Kapošváryová, D., & Kreuzbergová, E. (30. 3 2000). *Regionální politika EU*. Získáno 1. 6 2014, z Euractiv: <http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/analyza/regionln-politika-eu>
- Kučerová, I. (2010). *Hospodářské politiky v kontextu vývoje Evropské unie*. Praha: Karolinum.
- Mainstreaming equal opportunities in the Structural Funds*. (2000). Lucemburg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Making best use of structural funds*. (2003). Lucembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Malý, J. (2000). *Finanční řízení a veřejné zakázky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Marek, D., & Kantor, T. (2007). *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. Brno: Společnost pro odborbou literaturu - Barrister & Principal.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2005). *Fondy EU: Glosář základních pojmů*. Praha: Metropolis Media.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (15. 4. 2005). *Návrh Národního rozvojového plánu České republiky 2007 - 2013*. Získáno 13. 6. 2014, z Strukturální fondy: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e2851ddf-d85f-4c35-809a->

19545a7cac45/1141122325-materi-l-nrp-iii-nrp-upraveny-str_e2851ddf-d85f-4c35-809a-19545a7cac45

- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (22. 2. 2006). *Národní rozvojový plán České republiky 2007 - 2013*. Získáno 24.. 6. 2014, z Strukturální fondy: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2007). *Abeceda fondů Evropské unie 2007 - 2013*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2007). *Fondy EU, Šance pro rozvoj*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2007). *Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013*. Získáno 23. 6. 2014, z Strukturální fondy: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/05324ba5-8418-4262-9368-ed280c94eb5e/NSRR-CJ.pdf>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (12. 8 2010). *Informace o fondech EU*. Získáno 23. 6 2014, z Strukturální fondy: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (30. 9 2010). *Otázky a odpovědi*. Získáno 28. 6 2014, z Strukturální fondy: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/FAQ>
- Ministerstvo vnitra ČR. (27. 4. 1999). *Opatření a sdělení ČSÚ*. Načteno z ČSÚ: [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/opatreni_csu_ze_dne_27_dubna_1999_k_zavedeni_klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek/\\$File/opatreni_a_sdeleni_csu_27_4_1999.pdf](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/opatreni_csu_ze_dne_27_dubna_1999_k_zavedeni_klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek/$File/opatreni_a_sdeleni_csu_27_4_1999.pdf)
- Nejvyšší kontrolní úřad. (2013). *Zpráva o finančním řízení prostředků EU v ČR: EU report 2013*. Praha: Nejvyšší kontrolní úřad.
- Píšová, E. (1999). *Ukazatele pro monitorování a hodnocení: Indikativní metodika*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Píšová, E., Chaluš, Z., & Blažek, J. (1998). *Rámec podpory společenství, Operační programy*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Průručka pro příjemce 9.5.* (2013). Olomouc: Regionální rada ROP Střední Morava.
- Průručka pro žadatele 9.9.* (2013). Olomouc: Regionální rada ROP Střední Morava.
- Raforth, T. (2010). *Co mi přináší Evropská Unie?* Praha: Zastoupení Evropské komise v ČR.
- Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava. (2013). *Prováděcí dokument Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava*.

- Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava. (2013). *Regionální operační program Střední Morava*.
- Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava. (2013). *Výroční zpráva o realizaci ROP Střední Morava 2013*.
- Řídící orgán Rámce podpory Společenství. (17. 10. 2006). *Horizontální témata od shora dolů*. Získáno 25. 6. 2014, z Strukturální fondy: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/55fff733-7876-425e-8f8f-d2baaeaf0c06/Horizontalni-temata-od-shora-dolu>
- Sieber, P. (2004). *Studie proveditelnosti*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Sodomka, V. (11. 3. 2003). *Regionální politika České republiky v období po vstupu do Evropské unie*. Získáno 23. 6. 2014, z Europeum: http://www.europeum.org/doc/arch_eur/regionalni_politika_cz.pdf
- Úřad vlády ČR. (2011). *Databáze Cesta do Evropské unie*. Získáno 13. 6 2014, z Informační systém pro implementaci práva EU: <https://isap.vlada.cz/dul/cesty.nsf/7f723857997b924bc1257926004bd509/b6b7c3cf3df555588025686d00433699?OpenDocument>

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AO	Auditní orgán
CF	peněžní toky (cash flow)
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
IPRM	integrovaný plán rozvoje měst
IPRÚ	integrovaný plán rozvoje území
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSP	malé a střední podnikání
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklaturní jednotka pro územní statistiku
NUTS II	Územní statistická jednotka – region soudržnosti
OP	Operační program
PCO	Platební a certifikační orgán
ROP	Regionální operační program
ROP SM	Regionální operační program Střední Morava
RR	Regionální rada
UP	Univerzita Palackého
ÚRR	Úřad Regionální rady
VRR	Výbor Regionální rady

9 SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Prioritní osy a oblasti podpory ROP SM (s. 22)

Tabulka č. 2: Přehled indikátorů v prioritní ose Doprava (s. 31)

Tabulka č. 3: Přehled indikátorů v prioritní ose Integrovaný rozvoj a obnova reg. 1/2 (s. 32)

Tabulka č. 4: Přehled indikátorů v prioritní ose Integrovaný rozvoj a obnova reg. 2/2 (s. 33)

Tabulka č. 5: Přehled indikátorů v prioritní ose Cestovní ruch (s. 34)

Tabulka č. 6: Přehled indikátorů v prioritní ose Technická pomoc (s. 35)

Tabulka č. 7: Finanční rozdělení mezi prioritní osy v jednotlivých ROP (s. 36)

Tabulka č. 8: Kritéria posouzení přijatelnosti projektu (s. 49)

Tabulka č. 9: Kritéria pro kontrolu formálních náležitostí projektu (s. 50)

Tabulka č. 10: Struktura hodnocených kritérií Etapy 1 (s. 51)

Tabulka č. 11: Kritéria pro hodnocení žadatele (s. 53)

Tabulka č. 12: Kritéria pro hodnocení kvality a proveditelnosti projektu 1/2 (s. 54)

Tabulka č. 13: Kritéria pro hodnocení kvality a proveditelnosti projektu 2/2 (s. 54)

Tabulka č. 14: Kritéria pro hodnocení horizontálních témat (s. 55)